БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№151 (8058) | 1956 оной июниин 28, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Хүнүүдэй культурна, ажаһуудалай эрилтэ һайнаар хангадаг болохо

Ажалшадай олониинь өөһэдынгөө амаралта зунай дэлгэр һайхан сагта үнгэргэхэ гэжэ зоридог юм. Амарагшадай зариманиинь Байгал далайн үзэсхэлэн һайхан эрье шадар ошохо, зарим нэгэниинь гол, мүрэн, далай дээгүүр тамарха гү, али Ангар мүрэниие зубшан аяншалжа, гайхамшагта ехэ Иркутска гидростанциин барилга харахаяа ошохо, нүгөөдүүлынь туристска путёвкоор Арадай демократиин оронуудта аяншалгаар гараха юм. Мүн тэрэшэлэн республикын хэдэн зуун ажалшад республиканска ба союзна мэдэлэй курортнууд, санаторинуудта ошожо амарха, шэнэ хүсөөр хүсэлхэ байна.

Мүнөө нютагай ба республикын курортнуудта, амаралтын байшангуудта олон тоото хүн зон путёвкоор ошоод, амаржа байна. Тэрэнһээ гадна путёвко, курсовкошьегүйгөөр курортнуудта амархаяа сэхэ ошоһон хүн зон олон. Путёвко үгыгөөр курортнуудта амархаяа ошоһон хүнүүд эды ехэ гаргаша гаргабашье, өөһэдынгөө амаралтые ашагтай һайнаар үнгэргэжэ шаданагүй. Тиимэһээ курортнуудай хүтэлбэрилэгшэд курсовкоор амарагшадта анхаралаа бүримүһэн хандуулха уялгатай. Мүн иигэжэ амарагшадай эрилтые али болохоор хангахын тула түбхын түрүүндэ худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд зунай үедэ хүдэлмэреэ эрид һайжаруулха уялгатай. Томо курортнуудай дэргэдэ столовонуудые олоор нээхэ, тэндэ олон зүйлэй эдеэ хоол элбэгээршье, һайнааршье бэлдэхэ хүдэлмэри хангаха шухала. Мүнөө «Гагры» гэжэ курортын дэргэдэ тусгаар прокатна магазинууд эмхидхэгдээ гэжэ «Труд» газетэ бэшэнэ. Худалдаа наймаанай энэ түрүү аргые манай эндэшье хэрэглэжэ боломоор. Прокатна магазинһаа амарагшад түлөөһөөр хэрэгтэй юумэеэ абажа, саг зуура хэрэглээд, бусааха арга боломжотой байха юм. Тиимэ магазинуудта элдэб амһартанууд, кровать, дэбисхэр, велосипед, фотоаппарат, радиоприёмник ба бусад хэрэгсэлнүүд байха юм. Гадна курортнууд, амаралтын байшангуудай дэргэдэ фотолабораторинуудые эмхидхээ һаа, һайн байгаа. Эдэ бүгэдые манай курортнуудай дэргэдэ бии болгобол путёвкотойшье, путёвкогүйшье амарагшадай хэрэглэмжэ дүүрэн хангагдажа шадагдаха байгаа.

Мүнөө колхозуудай ажалай эмхидхэл улам һайжаржа, артелиин хамтын ажалда хүдэлмэрилжэ ябаһан хүнүүдтэ амаралтын үдэрнүүд тогтоогдожо байна. Мүн түрүү колхознигууд, механизаторнууд жэл бүхэндэ амаралта абажа, курорт, амаралтын байшангуудта олоороо ошожо амардаг болоо. Колхознигуудай амаралтые һайнаар эмхидхэхын түлөө зарим аймагуудта колхозууд хоорондын амаралтын байшангууд байгуулагдана. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын аймагта тиимэ байшан һаяхан хүдэлмэрилжэ захалаа. Мүн Курумканай аймагта тиимэ байшан баригдажа байна. Иимэ байшангуудые бусадшье аймагуудта эмхидхээ һаа һайн байгаа.

Зунай үедэ городуудта ажаллажа байгаа хүнүүдэй амаралтые һайнаар эмхидхэхын тула тусгаар анхарал хандуулагдаха ёһотой. Тэдэнэй сүлөөтэй сагаа, суббото ба амаралтын үдэрнүүдээ һайнаар үнгэргэхынь тула советскэ, профсоюзна болон ажахын эмхи зургаанууд зохихо эрхэ байдал байгуулха уялгатай. Манай Улан-Удэ город уһаар элбэг Үдэ ба Сэлэнгэ мүрэнүүдэй эрье шадар оршодог. Теэд байгаалиин иимэ һайн эрхэ байдалые дүүрэн хэрэглэхын тула хэгдэхэ ёһотой хүдэлмэри хүсэд хэгдэнэгүй. Хэды жэлэй саана Үдэ голой эрье шадар уһанай станци баригдаһан юм. Теэд энэ станци гансал спортивна мүрысөөнүүдые үнгэргэлгөөр хүдэлмэреэ хизаарлана. Ажалшад сүлөөтэй сагтаа тэндэ ошожо, түлөөһөөр онгосо абажа, тамарха, умбаха, наранда бэеэ шараха гээ һаа ябагаар ошохо баатай болодог юм. Улан-Удын автотранспортна 3-дахи конторо (начальнигынь нүхэр Серкин) амарагшадые транспортаар хангахын тула анхаралаа хандуулдаггүй зандаа. Тус уһанай станци ехэнхидээ спортсменүүдээр эзэлэгдэнхэй байдаг хадань городой үргэн ниитэ зон Сэлэнгын эрье худар умбахаяа ошодог заншалтай. Теэд Улан-Удэ городой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй коммунальна ажахын таһаг хүнүүдэй умбадаг, амардаг газарые болбосон түхэлтэй болгохо талаар мүнөө хүрэтэр горьтой юумэ хээгүй байһаар.

Садууд, стадионууд, скверүүд зунай үедэ нюдэ баярлуулма һайнаар түхеэрэгдэнхэй, тэндэ удха түгэлдэр культурна хүдэлмэри һайнаар табигдаһан байха зэргэтэй. Энээниие бэелүүлхын тула манда дүүрэн арга боломжо бии. Гансал үүсхэл хэрэгтэй. Олоной дунда зунай хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулхын тула советскэ эдэбхитэдые, илангаяа залуушуулые олоорнь хабаадуулха шухала.

Хүн зоной зунайнгаа амаралтые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ клубууд, театрнууд, музейнүүд ехэ үүргэ эзэлнэ. Эдэ эмхи зургаанууд, мүн садууд хүдэлмэриингөө түсэбые табихадаа гансал залуушуулда анхаралаа хандуулха бэшэ, харин наһажаал, гэр бүлэтэй хүнүүдэй лажа сүлөөтэй сагаа һайнаар үнгэргэхэ тухай хараадаа абалсаха ёһотой. Городой садуудай хүдэлмэриин түсэб абаад үзэхэдэ, тэдэнэй хараалһан хэмжээ-ябуулгануудынь ехэнхидээ залуушуулда зорюулагдаһан байха юм. Энэнь буруу.

Зунай аагма халуун үе ерээ. Городой ажалшад амаралтынгаа үдэрнүүдтэ Сэлэнгын баруун эрье, Дээдэ-Березовко гаража сэсэрлиг ой модоной һүүдэртэй газарта, уһанай эрье шадар олоороо ошодог боложо байна. Тиимэһээ хүн зоной олоороо амардаг газарнуудта худалдаа наймаа һайнаар эмхидхэхэ, тэдэниие транспортаар дүүрэн хангахын түлөө худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд, транспортын ажахынууд хүдэлмэреэ бодомжотойгоор эмхидхэхэ ёһотой. Мүн советскэ ба ниитын эмхи зургаанууд, профсоюзна организацинууд энэ талаар эмхидхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэхэ үүргэтэй.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Ч. Ц. Батожаповые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

75 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 25 жэл соо эрхим һайнаар, эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ байһанайнь түлөө колхозник-луговод **Батожапов** Чой Цыденовичые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной июниин 26.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар Бурят-Монголой АССР-эй һургуулинуудай багшанарые шагнаха тухай

Арадай гэгээрэлые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Авдошина** Наталья Романовнае — Тарбагатайн аймагай Тарбагатайн дунда һургуулиин эхин классай багша.
2. **Антошина** Нина Григорьевнае — Тарбагатайн аймагай Куйтунска долоон жэлэй һургуулиин математикын багша.
3. **Бабурина** Евгения Константиновнае — Улан-Удэ городой 110-дахи эхин һургуулиие даагша.
4. **Березовский** Николай Федоровичые — Улан-Удэ городой 10-дахи дунда һургуулиин физикын багша.
5. **Бирюкова** Таисия Степановнае — Улан-Удэ городой 8-дахи дунда һургуулиин эхин классай багша.
6. **Богданов** Трофим Тимофеевичые — Улан-Удэ городой 18-дахи дунда һургуулиин географиин багша.
7. **Бондаренко** Татьяна Назаровнае — Улан-Удэ городой 68-дахи дунда һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша.
8. **Васильев** Иннокентий Матвеевичые — Баргажанай аймагай Уринска дунда һургуулиин директор.
9. **Васильева** Любовь Николаевнае — Заиграйн аймагай Онохойн дунда һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша.
10. **Веретельникова** Евгения Бенедиктовнае — Мухаршэбэрэй аймагай Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин математикын багша.
11. **Дамдинова** Лина Лыгденовнае — Курумканай аймагай Аргадинска дунда һургуулиин биологиин багша.
12. **Дондокова** Долгорма Дондоковнае — Яруунын аймагай Ульдиргын дунда һургуулиин бурят-монгол хэлэнэй багша.
13. **Епишина** Нина Петровнае — Байкало-Кударын аймагай Красноярска долоон жэлэй һургуулиин эхин классай багша.
14. **Ивайкина** Мария Абрамовнае — Улан-Удэ городой 10-дахи хүдэлмэришэн-залуушуулай долоон жэлэй һургуулиин директор.
15. **Колобова** Анна Андреевнае — Улан-Удэ городой 2-дохи дунда һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша.
16. **Краснова** Елена Ефимовнае — Улан-Удэ городой 3-дахи дунда һургуулиин эхин классай багша.
17. **Матюшина** Юлия Тимофеевнае — Бичурын аймагай Бичурын дунда һургуулиин эхин классай багша.
18. **Мицкевич** Людмила Андреевнае — Темлюй станциин 60-дахи хоёр комплектнэ һургуулиие даагша.
19. **Наумова** Нина Михайловнае — Зэдын аймагай Петропавловска дунда һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша.
20. **Нодельман** Дмитрий Яковлевичые — Мысовой станциин 56-дахи һургуулиин математикын багша.
21. **Овсянкина** Евдокия Николаевнае — Сэлэнгын аймагай Шахтын долоон жэлэй һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша.
22. **Орлова** Анна Ивановнае — Тальцы станциин 70-дахи эхин һургуулиие даагша.
23. **Ощепкова** Варвара Николаевнае — Хойто-Байгалай аймагай Душкачанска эхин һургуулиин багша.
24. **Подашов** Яков Ароновичые — Улан-Удэ городой 1-дэхи дунда һургуулиин математикын багша.
25. **Пантелеева** Шамсия Хакимовнае — Түнхэнэй аймагай Кыренэй дунда һургуулиин математикын багша.
26. **Петрова** Пелагея Григорьевнае — Улан-Удэ городой 18-дахи дунда һургуулиин һуралсалай талые даагша.
27. **Потехина** Мария Тимофеевнае — Улан-Удэ городой 3-дахи дунда һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша.
28. **Раднаев** Бимба Агвановичые — Сэлэнгын аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша.
29. **Ревазова** Екатерина Ивановнае — Улан-Удэ городой Городской районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша.
30. **Рухлядьева** Евгения Александровнае — Түнхэнэй аймагай Кыренэй дунда һургуулиин ород хэлэ ба литературын багша.
31. **Смирнова** Антонина Трофимовнае — Улан-Удэ городой 1-дэхи дунда һургуулиин эхин классай һуралсалай талые даагша.
32. **Сосна** Прасковья Егоровнае — Городок городой 7-дохи дунда һургуулиин эхин классай багша.
33. **Строганов** Аркадий Васильевичые — Улан-Удэ городой Городской арадай гэгээрэлэй таһагай һургуулиин инспектор.
34. **Сундарон** Цындыма Бухаевнае — Курумканай аймагай Хонхинойн эхин һургуулиие даагша.
35. **Суетин** Иван Петровичые — Сэлэнгын аймагай Ново-Селенгинскэ дунда һургуулиин директор.
36. **Суворова** Ольга Николаевнае — Заиграйн аймагай Заиграйн дунда һургуулиин эхин классай һуралсалай талые даагша.
37. **Терехова** Варвара Антоновнае — Мухаршэбэрэй аймагай Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин хими ба биологиин багша.
38. **Тунуханов** Петр Ильичые — Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн долоон жэлэй һургуулиин директор.
39. **Тумунова** Дарима Тумуновнае — Улан-Удын педагогическа училищиин бурят-монгол хэлэнэй багша.
40. **Тяжелова** Лидия Петровнае — Улан-Удэ городой 34-дэхи эхин һургуулиие даагша.
41. **Усольцева** Александра Константиновнае — Речка Выдрыно станциин 107-дохи нэгэ комплектнэ һургуулиие даагша.
42. **Халимонов** Иван Михайловичые — Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулиин физикын багша.
43. **Хышиктуев** Валентин Буянтуевичые — Курумканай аймагай Аргадинска дунда һургуулиин директор.
44. **Чикардина** Анна Васильевнае — Горхон станциин 73-дахи эхин һургуулиие даагша.
45. **Шестаков** Георгий Прокопьевичые — Улан-Удэ городой 1-дэхи дунда һургуулиин сэрэгэй хэрэгэй багша.
46. **Щербакова** Мария Николаевнае — Улан-Удэ городой 20-дохи дунда һургуулиин һуралсалай талые даагша.
47. **Эйдельман** Борис Матвеевичые — Улан-Удэ городой 3-дахи дунда һургуулиин математикын багша.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ город. Соведүүдэй Байшан.
1956 оной июниин 25.

Багшанарай республиканска III съезд

Үсэгэлдэр, июниин 27-до, багшанарай республиканска III съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Улан-Удын 3-дахи дунда һургуулиин байшан соо үглөөнэй 10 часта секционно хүдэлмэри эхилээ. Хамтадаа 12 секци хүдэлмэрилөө. Тэрэ тоодо ород хэлэнэй ба литературын багшанарай, бурят һургуулинуудта ород хэлэ ба литература заадаг багшанарай, бурят-монгол хэлэ ба литературын багшанарай, биологиин ба хүдөө ажахын үндэһэ һуури заадаг багшанарай, математикын, физикын, электротехникын, машиноведениин багшанарай, һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, аймгор ОНО-е даагшанарай) болон бусад секцинүүд ажаллаа.

Гэгээрэлэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд, багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай методистнууд, научна хүдэлмэрилэгшэд, түрүү һургуулиин директорнүүд ба һуралсалай таһагые даагшанар, һургуулида олон жэл хүдэлжэ, ехэ дүршэлтэй болоһон багшанар элидхэлнүүдые хээ. Һуралсалай-туршалгын талмай дээрэ хүдэлмэри эмхидхэлгэ, һурагшадые ажал хүдэлмэридэ хабаадуулга, физикэ, электротехникэ, машиноведени заалгые һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд, республикын һургуулинуудай һуралсалай мастерскойнуудта практическа занятинуудые эмхидхэлгэ, һургуулинуудай һуралсалай мастерскойнуудые түхеэрэлгээр хангалга тухай ба бусад элидхэлнүүд хэгдээ. Элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, дүй дүршэлөө андалдан абалсаа.

Мүнөөдэр багшанарай съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ юм.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоол

Нүхэр Иван Алексеевич Лихачёвой дурасхаалые мүнхэжүүлхэ тухай

Хорин табан жэл шахуу директорээрнь хүдэлмэрилэн Московско автомобильна заводые байгуулгада ба Эсэгэ ороной автомобильна промышленностиие хүгжөөлгэдэ нүхэр **И. А. Лихачёвой** харуулһан элитэ ехэ габьяае анхаралдаа абажа КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй **тогтоохонь:**

1. Сталинай нэрэмжэтэ Московско автомобильна заводто Иван Алексеевич **Лихачёвой** нэрэ олгохо, тэрэниие саашадаа **И. А. Лихачёвой** нэрэмжэтэ Московско автомобильна завод гэжэ нэрлэхэ.
2. **И. А. Лихачёвой** нэрэмжэтэ Московско автомобильна заводто Иван Алексеевич **Лихачёвой** бюст табиха.

КПСС-эй ЦК **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.**

Египедэй Республикын Дээдэ тушаалта Президент Гамаль Абдель Насертэ

Та дээдэ тушаалта.

Египедэй Республикын конституциие бүгэдэарадай һунгалтаар баталһантай, Таниие Республикын Президент болгон һунгаһантай дашарамдуулан бидэнэрэй халуун зүрхэнэй амаршалгые, Танда болон Египедэй бүхы арадта хүсэһэн һайн хүсэлыемнай хүлеэн абахые гүйнабди.

Шэнэ конституциин үндэһэ һуури дээрэ, оронойнгоо жаргалта байдалай түлөө эсэшэ сусашагүй ашаг ехэтэ ажал-ябуулга хэхэ үедэтнай туйлагдаһан Египедэй национальна хүгжэлтэнь эхэ оронойнгоо бэеэ даанхай байдалые саашань бэхижүүлхэ арга египетскэ арадта олгохо, зол жаргал болон сэсэглэн һалбаралта асарха байха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Элүүр мэндэ байхые, эрхим амжалта туйлахые Танда бүхы сэдьхэлһээ үшөө дахин хүсэнэбди.

Үнэн зүрхэнһөө хүндэлэгшэ,

К. ВОРОШИЛОВ **Н. БУЛГАНИН.**

1956 оной июниин 25.

Советско-сирийскэ хэлсээнүүд тухай

ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

Сирийскэ Республикын Правительствын уряалаар 1956 оной июниин 22-һоо 25 хүрэтэр СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов Дамаскда байба. Тэрэнэй байха үедэ хэлсээнүүд болоһон байгаа.

Советскэ талаһаа СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов, СССР-һээ Сиридэ байдаг Посол С. С. Немчина, СССР-эй МИД-эй Дүтын ба Дунда Востогой оронуудай таһагые Даагша Г. Т. Зайцев гэгшэд хэлсээндэ хабаадалсаа.

Сирийскэ талаһаа Премьер-Министр Сабри аль-Асали, Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Салах эд-Дин Битар болон Гадаадын хэрэгүүдэй Министерствын Генеральна секретарь Салах эд-Дин Тарази гэгшэд хэлсээнүүдтэ хабаадалсаа.

Хэлсээнүүд хадаа Сирийскэ Республикын Дээдэ тушаалта Президент Шукри аль-Куатли гэгшын зүбшөөлтэйгөөр ба тэрэнэй байхадань болоһон байна. Халуун зүрхэнэй ба эбтэ барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээнүүдэй үедэ советско-сирийскэ харилсаануудай асуудалаар болон СССР Сири хоёрой һонирхожо байһан уласхоорондын хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудаар һаналнуудаа андалдан абалсалга болоо.

Хоёр тала хэлсээнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар һанал нэгэтэй байһан ябадалаа ханалтатайгаар тэмдэглэһэн, СССР Сири хоёрой хоорондо мүнөө байһан һайн харилсаануудые хүгжөөлгэ хадаа хоёр талын хоорондохи нягта холбоо барисаае бэхижүүлгэдэ хүргэхэ ба уласхоорондын эбтэ байдал болон аюулгүй байдалые бэхижүүлгын хэрэгтэ ашаг ехэтэй нэмэри болохо гэжэ баталан хэлэнэ.

Тэдэ talанууд экономическа холбоо харилсаае саашадаа хүгжөөхые хүсэжэ байһанаа мэдүүлһэн, СССР Сири хоёрой хоорондохи культурна холбоо харилсаан тухай хэлсээ баталха шухала гэжэ мэдэрһэн байна.

Советскэ Союз Сирийскэ Республика хоёрой хоорондохи эбтэ холбоо харилсаан Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставай гол ёһонууд дээрэ, уласхоорондынгоо харилсаануудта дэлхэйн олохон гүрэнүүдэй хүтэлбэри болгожо байдаг, Бандунгска конференцеэр һайшаагдаһан мэдээжэ ёһо гуримууд дээрэ үндэһэлнэ гэжэ хэлсээнүүдэй үедэ хоёр тала үшөө дахин зааба. Тэдэнэр бүгэдэниитын эбтэ байдал бэхижүүлхын тулада холбоо харилсаагаа үргэлжэлүүлхэ гэжэ хүсэл оролдолгоо гаргажа байһанаа баталан харуулна. Эдэ хүсэлнүүд, мүн тэрэшэлэн эб найрамдалаар зоригжоһон бусад гүрэнүүдэй хүсэлнүүд уласхоорондын түгшүүрилые саашадань һуларуулгада, бүгэдэниитын эбтэ байдал бэхижүүлгэдэ туһалха гэжэ этигэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй айлшан боложо, өөртөө таатай зохид сагта Советскэ Союзда ерэхэ гэһэн уряалые СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов, Сирийскэ Республикын Президент Шукри аль-Куатли гэгшэдэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай нэрэһээ дамжуулан хүргэбэ. Президент Шукри аль-Куатли энэ уряалыень баясхалантайгаар хүлеэн абаа.

Индиин Республикын Вице-Президент д-р С. Радхакришнан Советскэ Союзһаа мордобо

КИЕВ, июниин 26. (ТАСС). Индиин Республикын Вице-Президент д-р Сарвапалли Радхакришнан Советскэ Союз соогуур 11 үдэр ябаһанайнгаа һүүлээр, мүнөөдэр Киевһээ Бухарест ошохоо самолёдоор ниидэбэ.

Индиин Республикын, Советскэ Союзай ба Украинска ССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Киевскэ аэродром дээрэ Индиин айлшадые үдэшэхын тулада Украинын столицын ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд суглараа.

Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко, Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Т. Кальченко, УССР-эй Верховно Соведэй депутадууд, журналистнууд Вице-Президентые үдэшөө.

Украинска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко ба Индиин Республикын Вице-Президент д-р Сарвапалли Радхакришнан үгэнүүдые хэлээ.

Вице-Президент үгынгөө түгэсхэлые ород хэлэн дээрэ иимэ үгэнүүдээр дүүргэбэ:

— Киев баяртай!
— Украина баяртай!
— Советскэ Союз баяртай!

Доктор С. Радхакришнан үдэшэгшэдтэй халуунаар гараа барилсаба. Самолёт агаарта ниидэн гаража, Бухарест тээшэ шэглэн ябаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын багшанарай 3-дахи съезд. Заседаниин зал соо. Трибуна дээрэ БМАССР-эй Гэгээрэлэй министр, педагогическа наукануудай кандидат И. В. Баранников элидхэл хэжэ байна.
А. Мантаевай фото.

Кадрнуудай экономическа һуралсалые эмхидхэлгэдэ анхаралаа ехээр табиха

Марксизм-ленинизмын экономическа теорие, тодорхой экономикын асуудалнуудые манай кадрнуудай һайнаар шудалан ойлгохо гээшэ мүнөө үедэ туйлай шухала хэрэг болоо гэжэ КПСС-эй XX съезд зааһан байна. Хүдөө ажахыда болон промышленностьда хүдэлдэг коммунистнууд болон партийнабэшэ хүдэлмэрилэгшэд экономическа эрдэмээ дээшэлүүлхын түлөө ехээр оролдоно. Партийна һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ манай республика дотор политическэ экономи, промышленность ба хүдөө ажахын тодорхой экономикын асуудалнуудые шудалха 220 кружок болон семинарнууд хүдэлһэн байна. Тэдэндэ 4000 шахуу хүн һураа.

Экономическа һуралсалай ажабайдалтай, үйлэдбэриин зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулагдахадань лэ, коммунистнуудай һуралсалые үйлэдбэри һайн мэдэхэ хүнүүдэй хүтэлбэрилхэдэнь лэ һурагшад экономикын асуудалнуудые ехээр һонирхожо, эдэбхитэйгээр һурадаг байна. Мүн кружок болон семинарнуудай хүдэлмэрие үйлэдбэриингөө шиидхэхэ зорилгонуудые ба һурагшадай эрилтэнүүдые хараадаа абажа түсэблэхэдэнь һуралсалынь һайнаар ябана. Тиигэжэ экономикын асуудалнуудые шудалхаһаа гадна шэнэ, түрүү юумые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдэнь, ажал хүдэлмэридэхи дутагдалнуудаа усадхахадань экономическа һуралсал туһалдаг байна. Энээниие хэдэн экономическа кружогуудай болон семинарнуудай жэшээ дээрэһээ харуулжа болоно.

Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн хүдөө ажахын экономикын асуудалнуудые шудалха кружогой пропагандист нүхэр Перевалов колхозуудтахи ажалай эмхидхэл ба түлөөһэн гэһэн колхозно үйлэдбэриин шухала асуудалые кружогой заняти дээрэ зүбшэн хэлсэхыень табиһан байна. Энэ асуудалые бүхы талаһаань шудалжа үзөөд байхадаа, кружогто һурагшад ажалай эмхидхэл ба ажалай түлөөһэн тухай асуудалые парторганизациин, колхознигуудай ниитын суглаан дээрэ табижа хэлсэхэ гэжэ шиидхэһэн байгаа. Энэ асуудалай суглаан дээрэ хэлсэгдэһэнэй удаа ажалта үдэр бэшэлгын шэнэ гурим зохёоһон, үйлэдбэриин даалгабари дүүргэһэнэйнь түлөө колхознигуудые урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаһан байна. Энэ асуудалые шудалжа үзөөд байхадаа колхоздоо комплексно бригадануудые эмхидхэхэ шухала гэжэ согсолол хээд, тиимэ бригадануудые бии болгоо. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой коммунистнуудай жэшээгээр Кударын аймагай бүхы партийна эхин организацинууд комплексно бригадануудые колхоз бүхэндэ бии болгохо гэжэ шиидэһэн байна.

Энэ аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин экономическа кружогто хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэдэ ажалай гаргашые хороохо асуудал шудалан үзэгдөө һэн. Малажал дээрэ, илангаяа һаалиин фермэ дээрэ ажалта үдэр үлэмжэ ехээр гаргашалагдана гэжэ тодоруулаад, малажалдахи хүдэлмэридэ хүсэдөөр механизаци хэрэглээдүйшье байхадаа ажалай гаргашые нилээд багадхаха хэмжээнүүдые абаһан байна. Кружогто һурагшадай оруулһан үнэтэ дурадхалнуудта үндэһэлэн һаалишадта хэһэнэйнь зэргээр түлбэри—ажалта үдэр бэшэхэ гурим тогтоогдоо. Тиихэдэ, һү һааха түсэбөө дүүргэһэн һаалишадые урмашуулха хэмжээнүүд зохёогдоо. Эдэ бүгэдын ашаар үнгэрһэн долоо һара соо нёдондонойхитой сасуулжа үзэхэдэ энэ колхозойхид үнеэн бүриһөө 200 литр һү ехээр һаагаа.

Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин кружогто малажалай продукциин өөрынь үнэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Кружогто һурагшад энэ шухала асуудалые бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр шудалжа үзөөд байхадаа малажалай продукциин өөрынь үные нилээд химда болгохын тулада малай тэжээл ондоо тээһээ худалдажа абахаа болихо, харин колхоздоол үбһэ, концентрированнэ тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохо гэһэн тобшолол хээ һэн. Кружогой занятида энэ асуудалые тодорхойгоор зүбшэһэнэйнгөө һүүлээр партийна организаци болон колхозой правлени сабшалан һайжаруулха, ногоон конвейер эмхидхэхэ, кукуруза, корнеплод ба бусад шэмэтэ тэжээл тарижа ургуулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Энээнэй ашаар энэ жэлдэ 1400 га сабшалан гэхэ гү, али сабшалангынь бултадаа шахуу уһалагдаһан, сабшалан дээрэ 2400 тонно наг шэбхэ гаргагдаһан, ногоон конвейер болгогдохоор 74 гектарта кукуруза болон овёс таригдаһан байна.

Партийна һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ аймагуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, предприяти, колхоз болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй экономическа семинарнууд олоор эмхидхэгдэһэн байна. КПСС-эй Заиграйн айком иимэ экономическа семинарай хүдэлмэрие яһала шадамараар эмхидхэһэн байна. Колхозуудай түрүүлэгшэнэр, парторганизациин секретарьнууд, аймагай эмхи зургаануудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд тус семинарта ябажа һуралсадаг байгаа. Энэ семинарай занятинь ажахынгаа али нэгэ талаар һайн амжалтатай байһан колхоздо һарадаа нэгэ дахин үнгэргэгдэдэг байгаа.

Семинарта һурагшад Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиин фермын амжалтануудтай танилсаа һэн. Мүн тэдэнэр Димитровэй нэрэмжэтэ колхоздо тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ аргатай танилсаа. Орджоникидзын нэрэмжэтэ колхоздо болоһон семинарай нэгэ занятида колхозуудай мүнгэн олзо дээшэлүүлхэ аргаболомжонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо болоһон семинарай заняти дээрэ ороолото культурануудай үндэр баян ургаса абадаг Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр С. К. Киселёвой хүтэлбэрилдэг тарияанажалай бригадын дүй дүршэлтэй тэдэнэр танилсаа һэн. Мүн энэ семинар дээрэ «Шубуун ажал—колхозой олзотой һалбари» гэһэн асуудалаар тус колхозой шубуунай фермые даагша нүхэр Масловай элидхэл шагнаад зүбшэн хэлсэгдээ һэн.

Промышленностиин тодорхой экономикын асуудалнуудые шудалха экономическа семинарнуудай занятиие механизированнэ шэлэй заводой, сэмбын фабрикын болон бусад предприятинуудай парторганизацинууд партийна һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ яһала һайнаар үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, механизированнэ шэлэй заводой партийна организациин экономическа семинарай занятинуудта КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй, партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые шудалһан байна. «Техникэ болон технологи таһалгаряагүйгөөр нарижуулан һайжаруулга — гүрэн түрын удхашанартай хэрэг мүн», «Промышленна продукциин өөрынь үнэ ба тэрэниие химдаруулха замууд тухай», «Промышленна предприятинуудта ажалай эмхидхэл, уралан нарижуулга ба ухаалан зохёолго һайжаруулха тухай» ба промышленностиин экономикын бусад олон асуудалнуудаар занятинууд үнгэргэгдэһэн байна. Уралан нарижуулга ба ухаалан зохёолгоор семинар дээрэ хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө тиимэ дурадхалнуудай предприятида ямар ашагтай байһан тухай заводойнгоо хүдэлмэриһөө абтаһан жэшээнүүдые хэрэглэһэн байна. Уралан нарижуулгын 110 дурадхалнуудые хэрэглэһэнэй ашаар шэлэй завод 280 мянган түхэригэй алмалта хэһэн байна. Техникэ болон технологиие һайжаруулха хэрэгтэ заводой хүдэлмэришэд анхаралаа ехээр табина. Семинарта һурагшад иимэ дурадхалнуудые олоор оруулдаг болоо. Слесарьнууд Болданюк Шмыгин хоёрой шэлые механическаар отолхо арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдэнь инженер Гендлин туһалжа, энэ хүдэлмэри хэдэг хүнүүдэй тооие хахадтань хүрэтэр үсөөрүүлһэн байна.

Экономическа болон научно-үйлэдбэриин конференцинүүд экономическа эрдэмээ дээшэлүүлхэдэнь, түрүү, шэнэ юумые шудалжа, үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэдэнь коммунистнуудта ехэ туһа хүргэдэг болонхой. Иимэ конференцинүүд энэ жэлдэ республикын бүхы аймагуудта үнгэргэгдэһэн байна. Эдэ конференцинүүд дээрэ хүдөө ажахын болон промышленна үйлэдбэрилгын шухала шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ, ажахыгаа һайнаар хүтэлбэрилдэг, хүдөө ажахын болон промышленностиин продукци ехээр абадаг болохо хэрэгтэнь ашатай туһатай һанамжануудые предприятинуудта, МТС, колхоз болон совхозуудта һайшаан дурадхаһан байна.

Түрүү дүй дүршэлые шудалхын ба тэрэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын тулада түрүү ажахынуудта экскурсяар ошолго хадаа аймагай экономическа кружогууд болон семинарнуудай хүдэлмэриин шухала хубинь болоо. КПСС-эй Кяхтын айком аймагайнгаа түрүү колхозуудта, Боргойн совхоздо, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоздо экскурсяар ошолго эмхидхэһэн байна. Тэдэнэр түрүү ажахынуудта ошожо, ажалтайнь танилсаад, хүтэлбэрилхы кадрнуудайнгаа экономическа эрдэмээ дээшэлүүлхэдэнь нилээд туһалһан байна.

Ажахые тодорхойгоор ба ажал хэрэгээ мэдэжэ хүтэлбэрилхэ эрилтэ КПСС-эй XX съезд табиһан байна. Тиимэһээ партийна, советскэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, предприятинууд, МТС болон колхозуудай дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд бултадаа экономическа эрдэмээ дээшэлүүлхэ уялгатай. Кадрнуудай экономическа эрдэмые дээшэлүүлхын тулада аймагай хүтэлбэрилхы кадрнуудые аймагай центрнүүдтэ, мүн колхозой түрүүлэгшэнэрые болон партийна организациин секретарьнуудые, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдые МТС-эй зононуудта һургахын тулада хоёр жэлэй экономическа һургуулинуудые эмхидхэхэ тухай асуудалые бодомжотойгоор түсэблэхэ шухала байна. Социализмын политическэ экономикын асуудалнуудые, үйлэдбэриие эмхидхэхэ ба түсэблэхэ асуудалнуудые, технологи, агро-зоотехникэ болон механизациин гол шухала асуудалнуудые экономическа һургуулинуудай һуралсалай түсэбтэ оруулха хэрэгтэй. Промышленность болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдээр, түсэблэлгын органуудай хүдэлмэрилэгшэдээр, хүтэлбэрилхы партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэдөөр эдэ һургуулинуудта лекци уншуулха шухала.

Наукын туйлалтануудые болон үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэлые саг үргэлжэ согсолхо, тиигээд тэрэнээ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, түрүүшүүлэй амжалтануудые колхозник, хүдэлмэришэн бүхэнэй шадабари болгохо зорилго партийна организацинуудай үмэнэ КПСС-эй XX съезд табиһан байна. Эгээл тиимэһээ колхоз, совхоз бүхэндэ, предприяти бүхэндэ түрүү дүй дүршэлэй һургуулинуудые байгуулбал тон шухала болоод лэ байна. Иимэ һургуулинуудта наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые шудалха ба тэрэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ арга замууд зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой. Түрүү предприяти, колхоз, совхоздо экскурсяар аяншалан ошолго эдэ һургуулинуудай программада шухала һуури эзэлхэ ёһотой. Иимэ һургуулинуудые партийна организацинууд сэхэ өөһэдөө хүтэлбэрилхэ зэргэтэй.

Кадрнуудай экономическа һуралсалые дээшэлүүлхэ һургуули, семинар, кружогуудай олоор эмхидхэгдэжэ байһан мүнөө үедэ пропагандистнуудые бэлэдхэлгэ тон шухала, хойшолуулашагүй хэрэг болоод байна. Теоретическэ һайн бэлэдхэлтэй, ажахын хүдэлмэриин практическа нилээд дүршэлтэй коммунистнуудые экономическа һуралсал хүтэлбэрилхэ пропагандистнууд болгон табиха хэрэгтэй. Экономическа эрдэм дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ инженернүүдые, техникүүдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые, түсэблэлгын органуудай хүдэлмэрилэгшэдые олоорнь хабаадуулха шухала.

Кадрнуудай экономическа һуралсал хадаа ажахын болон партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй экономическа эрдэмыень дээшэлүүлнэ,—тиигэжэ ажахын болон политическэ зорилгонуудые шиидхэхэдэнь тэдэндэ туһална гэжэ коммунистнуудай үнгэрһэн жэлэй экономическа һуралсалай зарим дүнгүүд харуулна. Манай бүхы кадрнуудай экономическа эрдэмые дээшэлүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилгонь болоод байна.

П. Гершман, КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо.

Уласхоорондын байдал тухай лекци

Һаалишад болон мал адуулагшадта зорюулагдан Түнхэнэй аймагай партиин XX съездын нэрэмжэтэ колхозой клуб соо уласхоорондын байдал тухай лекци һаяшаг болоо. Энэ лекциие партиин айкомой пропагандист нүхэр Арзухаев бурят-монгол хэлэн дээрэ уншаһан байгаа.

Колхозой малшад лекциие һонирхожо ханамжатайгаар шагнаад, лекторто олон асуудал табижа, дэлгэрэнгы харюу абаһан байна.

1956 ондо энэ колхозой гэшүүдэй дунда аймагай гү, али республикын центрһээ лектор ерэжэ, политическэ, научно-дэлгэрэнгы, хүдөө ажахын темэнүүдээр лекци уншаагүй байгаа һэн.

Колхознигуудай дунда, илангаяа Дарихи, Ильчира гэжэ нютагуудтахи холын бэлшээри дээрэ байдаг малшадай дунда бурят-монгол хэлэн дээрэ лекци болон элидхэлнүүдэй хододоо боложо байхые тэндэхид хүсэһэн байна.

И. Манзарханов.

Хориин леспромхоздо

Хориин леспромхоз һүүлшын хэдэн жэлэй туршада гээгдэжэ ябаһан юм. Леспромхозойхид жэл бүри гарза ехэтэйгээр ажаллажа, квартал, һара бүриингөө даалгабариие дүүргэдэггүй һэн.

Энэ леспромхозой модо бэлэдхэлэй пунктнууд болон участогууд республикын бусад леспромхозуудайхида орходоо хоорондоо ехэ таруу юм. Леспромхозой модо бэлэдхэлэй пункт болон мастерска участогуудай иимэ таруу байһан дээрэһээ элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдодог. Гэбэшье, тус леспромхоз модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэбөө дүүргэхэ, гарзагүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга боломжотой байгаа. Леспромхоз ямар шалтагаанаар түсэбөө дүүргэдэггүй байгааб гэхэдэ, эндэ ажалай эмхидхэл һула, түрүү дүй дүршэл ажалда хэрэглэгдэдэггүй, механизмууд болон техникэ муугаар ашаглагдадаг байһан юм. Тиихэдэ модошодой дунда социалистическэ мүрысөөн ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэдэг, тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ болон ойлгуулламжын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг һэн. Модошодой ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин үные химдаруулха тушаа бодото тэмсэл хэгдэдэггүй байгаа. Энэ жэлэй январь болотор леспромхозой бүхы хүдэлмэришэдэй миин 60 процентнь үйлэдбэри дээрэ сэхэ ажалладаг байһан юм. Тэдэнэй оройдоол 75—80 процентнь үдэрэйнгөө нормые дүүргэгшэ һэн. Тиихэдэ олохон автомашинануудынь элдэб жэжэ ажалда хэрэглэгдэдэг байгаа.

Леспромхозойхид партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй танилсаһанайнгаа удаа хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа эхилээ. Жэшээнь, Патай-Горхоной пунктын модошод арга боломжоёо хаража үзөөд, шэнэ уялга абаһан байна.

—Нэн түрүүндэ ажалай эмхидхэлые һайжаруулжа социалистическэ мүрысөө эмхидхэһэнэй ашаар шофёрнууд, трактористнууд болон электрохюрөөшэдэй ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлээбди,—гэжэ пунктын начальник нүхэр Л. Г. Поплевин, группарторг нүхэр Г. Ланцов гэгшэд хөөрэнэ.

Хэрбээ жэлэй эхиндэ газогенераторна 17 машинануудаар үдэр бүри 200—200 кубометрһээ дээшэ шэрэгдэдэггүй һаа, мүнөө эдэ машинануудаар үдэр соо 400—450 кубометрһээ дээшэ модон шэрэгдэнэ. Түрүү шофёрнууд Н. Афанасьев, Н. Бабинцев, Е. Хохряков, И. Филимонов гэгшэд үдэртөө нэгэ хахад, хоёр нормо дүүргэнэ. Ажалай бүтээсын дээшэлхэтэй хамта ажалдаа амжалта туйладаг түрүүшүүл олошороо. Жэшээнь, электрохюрөөшэд А. Арефьев, Ф. Крылов, Ц. Цыдыпов, ахадүүнэр Иван, Дмитрий Ведровууд, трактористнууд С. Шагдаров, В. Ушкевич гэгшэд урданайхиһаа үлүү һайнаар ажаллажа, үдэр бүхэндэ нормоёо 120—200 процент дүүргэнэ. Энэ пунктын модошод түрүүшын кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, түсэбһөө гадуур хоёр мянга шахуу кубометр модо үгэһэн юм. Патай-Горхонойхид май һарынгаа даалгабариие 108 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур олон зуун кубометр модо шэрээ. Энэ пунктын Могойтодохи мастерска участогай электрохюрөөшэ Цырендоржо Цыдыпов иигэжэ хөөрэнэ:

—Партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон зургаадахи табанжэлэйнгээ түсэбые 3—4 жэлэй турша соо дүүргэхээр шиидээб.

Нүхэр Цыдыпов үнгэрһэн табанжэлэй түсэбые 3 жэл дүрбэ һара соо дүүргэһэн юм.

Энэ леспромхозой Зүүн-Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын (начальнигынь нүхэр Г. Тихонов) коллектив гээгдэлһээ гаража, түсэбтэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Энэ пунктын модошод май һарынгаа даалгабариие 112 процент дүүргэжэ, таба һарын даалгабариһаа гадуур 6 мянган кубометр модо шэрээ. Энэ пункт июниингээ даалгабариие мүн лэ болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ.

Модо бэлэдхэлэй пунктнуудай ажалай эмхидхэлые эрид һайжаруулһанай ашаар Хориин леспромхоз түрүүшүүлэй зэргэдэ гаража байна. Леспромхозой коллектив һарынгаа даалгабариие болзорһоонь урид, июниин 21-дэ дүүргээд, һарын дүүрэтэр 11 мянган кубометр модо шэрэхэ уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хориин леспромхозой түрүү модошод (дээрэһээ доошоо).

Гаджи Набиев—Зүүн-Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын ашаа тээгшэдэй бригадын бригадир.

М. И. Мальцев—Зүүн-Хуурайн модо бэлэдхэлэй пунктын шофёр.

Владимир Ушкевич—Патай-Горхоной модо бэлэдхэлэй пунктын тракторист.

Д. Дашиев, Ц. Дандаров.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Колхозой экономикын асуудалнуудые һайнаар харуулха

КПСС-эй Баргажанай айкомой, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган болохо «Баргузинская правда» газетын байгша оной майн 11-нэй номерто «Хүдөө ажахын продуктнуудые абалгада хүсэ багаар гаргашалая» гэһэн гаршагтай нүхэр Дамбиевай статья толилогдоһон юм. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй энэ жэлдэ продукци абалгада хүсэ зөөри багаар гаргашалха гэжэ шиидхэһэн тухай тус статья соо бэшэгдэнэ. Энэ зорилго бэелүүлхын тулада колхозой ажалай нормо, ажалай түлбэриин хэмжээн шэнээр хаража үзэгдэһэн байна. Нүхэр Дамбиев статья соогоо иигэжэ бэшэнэ:

«... Хэрбээ урдань даалгагдаһан үнеэн бүриһөө тугал абаһанайнь түлөө һаалишанда 12 ажалта үдэр үгтэдэг байгаа һаа, мүнөө 10 ажалта үдэр үгтэдэг болоо. Хониной фермэнүүдтэ ажалта үдэрэй гаргаша дунда зэргээр 10—15 процент доошолуулагдаа. Даажа байһан фермэнь хэды шэнээн продукци абанаб, фермые даагшад тэрэнэйнгээ зэргээр лэ түлбэри абаха юм».

Иимэ ба бусад хэмжээнүүдые абаһанай ашаар колхоз бүхы дээрээ ажалта үдэр 10 процент багаар гаргашалдаг болоо. Нүхэр Дамбиев статья соогоо саашань иигэжэ үргэлжэлүүлнэ:

«Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэдэ хүсэ ба зөөри багаар гаргашалхын түлөө оролдохо гээшэ саг зуурын хэмжээ ябуулга бэшэ юм. Тиимэһээ ажахые зүбөөр, гарза багатайгаар эрхилжэ, продукци ехээр абадаг болохо аргануудые манай артелиин гэшүүд бэдэржэ байна».

Колхозой ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхын тулада бүхы колхознигуудай анхаралаа ехээр хандуулжа байһыень энэ статья гэршэлнэ.

Газетын хуудаһанда тус статьяе толилһон ушар һайшаамаар. Теэд экономическа темэнүүдтэ зорюулагдаһан, хүсэ ба зөөри багаар гаргашалаад продукци ехээр абаха арга замууд тухай бэшэгдэһэн статьянууд газетэдэ тон үсөөнөөр толилогдоно. Үнгэрэгшэ табан һарын туршада колхозой үйлэдбэриин тодорхой экономикын асуудалнуудаар иимэнүүд статьянууд толилогдоо: «Колхозой комплексно бригада», «Ехэ ба шухала хэрэгэй эхин», дээрэ дурсагдаһан нүхэр Дамбиевай статья. Энэ хадаа тон үсөөн гээшэ.

Карл Марксын, Сталинай, Маленковой нэрэмжэтэ ба аймагай бусад томо томо колхозуудта комплексно бригаданууд эмхидхэгдээ, эмхидхэгдэжэшье байна. Комплексно бригадануудые эмхидхэлгэ, колхозой ажал һайнаар, зүбөөр ябуулха, алба захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ түлэгдэдэг гаргашануудые хороохо арга боломжонуудые олгоно.

Мүнөө колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Уставта нэмэлтэ ба хубилалтануудые оруулха талаар колхознигуудай хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ байна. Газетын редакци эдэ хэмжээ ябуулгануудта анхаралаа хандуулжа, хүсэ ба зөөри багаар гаргашалжа мяха, һү, нооһо, орооһо тарияа ехээр абаха талаар урдаа табиһан зорилгонуудаа хайшан гэжэ дүүргэхэ тухай колхознигуудта ойлгосотой статьянуудые толилхо уялгатай байгаа. Зүгөөр тус газетэ энээн тушаа өөдтэй юумэ бэшэнэгүй.

Гадна, КПСС-эй XX съездын һүүлээр колхозуудай экономикодо зорюулагдаһан нэгэшье түрүү статья тус газетэ толилбогүй. Ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, газаруе үрэжэлтэй болгохо, шанарыень һайжаруулха, малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тухай статьянуудые бэшэхэдээ, тус газетын хүдэлмэрилэгшэд али нэгэ асуудалай экономическа талыень, ажалай гаргаша тухай юушье хэлэдэггүй, харин тоо баримтануудые харуулаад лэ дүүргэдэг. Жэшээлхэдэ, байгша оной июниин 6-да «Кукуруза тарилгые иигэжэ хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй гү?» гэжэ статья газетэдэ толилогдоһон байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо кукурузын үрэһэн муугаар бэлдэгдээ, шэлэгдээгүй үрэһөөр хуушан аргаар кукуруза таригдаа гэжэ бэшэхэ зуураа, энэ үнэтэ культурые тарилгада иигэжэ хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандахада, ямар ехэ хүсэ ба колхозой зөөри хогшол дэмы гаргашалагдаха, ургаса багаар абтаха байһан тухай газетэ юушье бэшээгүй.

Ажалай түрүү аргануудые хэрэглэхэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлдэг ба продукциин өөрынь үнэ химдардаг байһаниинь мэдээжэ. Энэ асуудал газетэдэ мүн лэ муугаар харуулагдана. Колхозой түрүүшүүл тухай бэшэхэдээ газетэ ехэнхидээ туйлаһан амжалтанууд тухайнь тоонуудые дурдаад, харин хайшан гэжэ эдэ амжалтанууд туйлагдааб, экономическа талаараа энэ түрүү арга ямар аша үрэтэйб гэжэ газетэ тайлбарилнагүй.

Баргажанай аймагай колхозуудай малайнь ашаг шэмэ тон бага. Ажахын энэ жэлэй үнгэрһэн найман һарын туршада аймагай колхозууд нёдондонойхидо орходоо һү багаар һаагаа. Тиигэбэшье, аймаг дотор нёдондонойхитой сасуулхада үнеэн бүриһөө 1,5—2 дахин ехээр һү һааһан түрүү һаалишад нүхэд С. Г. Дашиева, И. А. Русакова, М. Ф. Балуева ба бусадай дүй дүршэлые олоной шадабари болгохын тула, тэдэнэй ажал хүдэлмэри тухайнь, түрүү арга тухайнь газетэ юушье бэшээгүй байшоо.

Мүнөө үедэ хүдөө ажахые амжалтатайгаар хүтэлбэрилхын тула, тодорхой экономикын асуудалнуудта кадрнуудай анхаралыень хандуулха ёһотой гэжэ КПСС-эй XX съезд зааһан байна.

Хүдөө ажахын али нэгэ асуудалые зүбөөр шэнжэлжэ шададаг болохын тула совхоз, МТС, колхозуудай тодорхой экономикые шудалха хэрэгтэй. Энэ хэрэгтэ манай хэблэл, тэрэнэй тоодо аймагай газетэнүүдшье нилээд ехэ үүргэтэй.

«Баргузинская правда» газетэ хүндэтэ энэ уялгаяа мүнөө дээрээ муугаар дүүргэнэ.

ШЕФСКЭ ТУҺАЛАМЖА

Бурмонкоопсоюзай предприятиин коллективүүд Хориин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаһан юм. Тиин 1955 ондо 1000 тонно силосэй багтаамжатай траншей энэ колхоздо барижа үгэһэн байгаа. Мүнөө Буркоопсоюзай барилгын управлениин нэгэ бригада нүхэр Васильевай хүтэлбэри доро 800 толгой хониной байха типовой байра барижа байна. Барилгашад 2000 кубометр модо сабшаа, олохон бахана бэлдэжэ, нүхэндэнь һуулгаа. Барилгашад Кушнарев, Налетов ба бусад үдэр бүхэндэ даалгабаряа 130—140 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тиин бригада августын 1-дэ барилгаяа дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абанхай.

К. Данилов.

Набшаһата тэжээл бэлдэхэ, хадагалха тухай

Мэргэжэлтын зүбшэл

Манай республикын олонхи колхозуудта үбһэ тэжээл дутамагаар бэлдэгдэдэг дээрэһээ малай үбэлжэлгэ жэл бүри бэрхэтэйгээр үнгэрдэг. Үнгэрэгшэ жэлдэ олонхи колхозууд малай үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээлээр ойролдоол 30—40 процент хангаһан байгаа.

Иимэ байдалһаа гарахын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб?

Хамагай түрүүндэ, үбһэ ногооной баян ургаса ургуулхын түлөө шангаар тэмсэхэтэеэ хамта малай тэжээлдэ нэмэри болгоһосохоёо хуһа бургааһанай набша мүшэр ехээр бэлдэжэ, һайнаар хадагалжа абаха хэрэгтэй. Һайнаар хадагалагдажа, хатаагдаһан модоной набша мүшэрые малай, илангаяа хони ямаадай ехэ дуратайгаар хужарлажа эдидэг байһан тухайнь хэлэлтэшьегүй. Мүн модоной набша намаада малай бэедэ һайн элдэб бодосууд байдаг юм.

Теэд энэ үнэтэ тэжээлые олон газар нютагуудта тоодоггүйнь гэмшэлтэй. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ республикын колхозууд хамта 61 мянган тонно набшаһата тэжээл бэлдэхэ түсэбтэй аад, ойролдоол 6,1 мянган тонно гэхэ гү, али түсэбэйнгөө 10 процентые дүүргэһэн байна. Зарим аймагуудай колхозууд, жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай колхозууд хамта 6800 тонно набшаһата тэжээл бэлдэхэ аад, арайхан гэжэ 15 тонно бэлдэһэн байха юм. Мүн Кяхтын, Хориин, Закаменай аймагай колхозууд миил ёһын тэдыдэ хэдэхэн тонно набшаһата тэжээл бэлдэһэн байгаа.

Теэд мүнөө жэлдэшье—Түнхэнэй аймагай колхозуудһаа бэшэ—олонхи аймагуудта набшаһата тэжээл бэлдэлгэ тон муугаар ябажа байна. Олонхи колхозууд модоной набша мүшэр хухалжа үшөө захалаадүй. Гэтэр мүнөө хуһа бургааһанай набша мүшэрнүүдэй эгээл шэмэтэй, амта һайнтай байһан үень байна.

Мүнөө жэлдэ ута, хүйтэн хабар боложо, тэрэ саанаа һая болотор бороо оронгүй гандаад, мүнөө олохон газар нютагуудта үбһэ ногооной ургаса тон муу. Зарим хуурай добо газарнуудай сабшалан мүнөө болотор хүсэд ургаадүй байһан аад, харин һүүлэй үедэ бага зэргэ бороо орожо, сабшалангай ургаса һэргэжэ захалаа. Набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ онсо анхарал табижа, КПСС-эй обком ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет энэ үнэтэ тэжээл ехээр бэлдэжэ абаха тухай тусхай тогтоол гаргаа. Мүнөө жэлдэ республикын колхозуудта 40 мянган тонноһоо бага бэшэ набшаһата тэжээл бэлдэхэ зорилго табигдаба.

Бригада бүхэн тусхай табигдаһан түсэбэй ёһоор набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэрие үргэн далайсатайгаар ябуулха зэргэтэй. Үбһэ хуряалгада жэгдэрэн оротор набшаһата тэжээл бэлдэхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхын түлөө колхоз, бригада бүхэн оролдохо ёһотой.

Модоной набша мүшэрые хухалхыень хухалаад, һайнаар хатаажа, хадагалжа абаха шухала. Манай эндэ гол мүрэнүүдэй эрьеэр ургадаг бургааһа модонуудай, мүн тэрэшэлэн хуһанай, уляаһанай нарай эшэ набша суглуулжа, хатаажа абахада мал һайнаар эдидэг. Набшаһата тэжээлые июнь, июль һаранuудта бэлдэжэ абахада илангаяа шэмэ ехэтэй байдаг юм. Юуб гэхэдэ, энэ үедэ модоной набша мүшэр үшөө хатуужаагүй, нарай зөөлэн байдаг.

Модоной набша мүшэр зөөлэн, нарийхан байхадаал һайн байдаг юм. Түрүүн хатаажа, нэгэ бага һиирүүлхын тулада бороогүй сэлмэг үдэр хухалагдаһан набша мүшэрые газар дээрэ дэлгээд, 1—2 хоног соо орхихо хэрэгтэй. Һүүлээрнь һиирэн татаһан набша мүшэрнүүдые 30—40 сантиметр тухай бүдүүн боолтонууд болгожо уяад, хоёр — хоёроорнь үлхэжэ, тээгтэ үлгэжэрхихэ хэрэгтэй. Нарийхан шэрэнгинүүдые холбожо, иимэрхүү түхэлтэй саханuудые хээд, набшаһа мүшэрнүүдэйнгээ боолтонуудые үлгэжэрхихэдэ һайн байдаг.

Иимэ саханuудые һалхи һүрьежэ байха, зүгөөр наранай элшын, бороогой уһанай сэхэ тудахагүй газарта хэхэдэ һайн. Мүн иимэ саханuудай дээгүүр һарабша хэжэрхихэдэ бүришье һайн байдаг.

Һэбшээ һалхитай, сэлмэг үдэрнүүдтэ набша мүшэрые 6—7 хоног соо хатааха хэрэгтэй. Дан үнгэрүүгээр аяртарынь хатаажархихада набша намаань ехээр бутаржа, мүшэр шанараа гээдэг. Юуб гэхэдэ, мүшэрэй набша намаа соо малай бэедэ шухала хэрэгтэй элдэб шэмэтэ бодосууд ехэ байдаг юм.

Мүн хүсэд хатаангүй, нэгэ доронь обоолжорхиходо модоной набша мүшэрнүүд халуусажа, бурьтажа, гутадаг байна.

Хухалһан набша мүшэрөө хатааха хыень хатаагаад, һайнаар хадагалжа шадаха хэрэгтэй. Набшаһата тэжээлые малай байрануудай оройн һарабша, сарайнууд доро хатаахада илангаяа һайн байдаг.

Шэмынтээ талаар, батсаахада, набшаһата тэжээл һайхан солоомотой адли юм. Набшаһата тэжээлые хони ямаадта, эбэртэ бодо малда, хүдэлмэриин моридто эдюулжэ болохо. Набшаһата тэжээл ехэнхидээ хэршэгдээд, малда эдюулэгдэдэг юм. Хатаагдаһан набша намаатай мүшэрнүүд силос, солоомо хэршэдэг машинануудаар жэжэдхэгдэдэг байна. Малай хужарлажа һайнаар эдихын, һайнаар шэнгээхынь тулада набшаһата тэжээлые хэршэһэнэйнгээ һүүлээр 4—8 час соо дэбтээхэ, ууралтуулха, мүн эһээхэ хэрэгтэй. Набшаһата тэжээлые хэршээд, һүүлээрнь бүлеэн уһан соо хэжэ дэбтээхэдээ солод хэлсэхэдэ һайнаар эһэдэг юм. Мүн тэрэшэлэн бардаагаар, талханай эхээр набшаһата тэжээл эһээхэдэ болохо.

Набшаһата тэжээлые хэршэжэ, һайнаар дараад, 50—60 градус хүрэтэрынь халууһуулхада хоёр—гурбан үдэр соо малда эдюулхээр болоһон байдаг юм. Набшаһата тэжээлые эһээгээд байхада хоншуу һайхан үнэртэй, мүн амтатай боложо, мал аргагүй дуратайгаар эдидэг байна. Малые һургаад байхада, үдэртөө үнеэн 5—6 килограмм, хонин 1,5 килограмм, морин 4—5 килограмм набшаһата тэжээл эдидэг. Хонидто заримдаа набшаһата тэжээлые хэршэн, эһээнгүйгөөр, тэрэ зандань үгэхэдэ болохо.

Набшаһата тэжээл ехээр бэлдэжэ абаа һаа, үбһэ тэжээлдэ ехэ нэмэри боложо үгэхэ байна. Хуһа бургааһанай набша мүшэрнүүдые саг болзортонь ехээр бэлдэжэ абахын, һайнаар хадагалхын түлөө шангаар тэмсэгты.

В. Котлыкова, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын зоотехник.

Москвагай лётчик Р. И. Капрэлян «МИ-4» вертолёдто ашаа тээгээд агаарта гарахадаа, бүхэсоюзна ба дэлхэйн шэнэ рекорд туйлаба.

Р. И. Капрэлян хоёр тонно ашаатайгаар 6.017,5 метр үндэртэ гараһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лётчик Р. И. Капрэлян вертолёдойнгоо кабинада һуужа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Совемэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Совемэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Совемэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Кабанскын аймагай Кабанск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. И. Волкова, мүн тус аймагай Каменск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Губарева, Улан-Удэ городой Пригороднэ районой гэрэй эзэн эхэнэр Антонина Кришуне, Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн П. П. Климова, Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. В. Васильева, Кударын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Н. И. Зимирева, Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. К. Утенкова гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө 16 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Ахын аймагай Орлик тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр С. А. Хандыева, Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн А. Г. Леонова, Яруунын аймагай Сосново-Озерск тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. П. Грехова болон бусад оролсоно.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 18 хүн шагнагдаба.

«Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 39 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 63 хүн шагнагдаһан байна.

Иван Алексеевич Лихачёвые хүдөөлүүлгэ

Июниин 26-да Москвагай ажалшад КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүнэй кандидат, СССР-эй Верховно Совемэй депутат, РСФСР-эй Автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай министр Иван Алексеевич Лихачёвые һүүлшын замда үдэшэбэ.

Промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд, инженернүүд, министерствонуудай хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, наука болон культурын ажал-ябуулагшад Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ хүбүүе, социалистическэ промышленностиин бэлигтэй хүтэлбэрилэгшые һүүлшынь замда мордхуулхын тулада үглөөнһөө эхилээд, Союзуудай Байшангай Колонно зал соогуур таһалгаряагүй ябажа гарана. Һаһа барагшын бэеые хайлуулһан шандруутай бумба тэндэ табигдаһан байгаа.

Заводуудай коллективүүдһээ, министерствонуудай хүдэлмэрилэгшэдһөө табигдаһан олон тоото веногууд зал дотор нэбшынэ. Бумбын табигдаһан табсангые тойруулан таримал сэсэгүүд табигданхай. Шаналал-гашуудалай хүгжэм зэдэлнэ. Симфоническа оркестр Бетховеной, Шопенэй, Бахын, Чайковскиин зохёоһон хүгжэм гүйсэдхэнэ.

16 час 30 минута. И. А. Лихачёвой бэеые хайлуулһан шандруутай бумба табсан дээрэһээ абтажа, газаашаа гаргагдана.

Хүдөөлүүлэгшэд Улаан талмай тээшэ аалиханаар ошоно. Веногуудые, И. А. Лихачёвой портредые, атласна дэрэхэнүүдтэ хадагданхай, СССР-эй Верховно Совемэй депутадай значогые, Эхэ оронойнгоо үмэнэ байгуулһан элитэ ехэ габьяагай түлөө Иван Алексеевич Лихачёвой шагнагдаһан Советскэ Союзай орденууд болон медальнуудые түрүүн абажа ябана.

Улаан талмай И. А. Лихачёвой дурасхаалда зорюулагдаһан шаналал-дурасхаалай митингдэ олон мянгаад москвагайхид сугларба.

Нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Г. К. Жуков, Л. И. Брежнев, Н. М. Шверник, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов, хүдөөлүүлгые эмхидхэхэ правительственна комиссиин гэшүүд трибунада гарана.

Москвагай ажалшадай шаналал-дурасхаалай митингые ажалшадай депутадуудай Московско городской Совемэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников нээнэ. Митинг дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Совемэй, СССР-эй Верховно Совемэй Президиумэй зүгһөө—СССР-эй Министрнүүдэй Совемэй Түрүүлэгшын Орлогшо В. А. Малышев, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совемэй зүгһөө—Российска Федерациин Министрнүүдэй Совемэй түрүүлэгшэ М. А. Яснов, Москвагай ажалшадай зүгһөө—Московско автомобильна заводой директор А. Г. Крылов, РСФСР-эй автомобильна транспортын ба шоссейнэ харгынуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө Ф. В. Калабухов үгэ хэлээ.

Митинг дүүрэбэ. Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд Мавзолейн трибунаһаа буугаад, урные дүмүүхэнээр үргэнэ. Хүдөөлүүлэгшэд Кремлёвско хана тээшэ ошоно. Артиллерийскэ буудалга нэрьенэ. И. А. Лихачёвой бэеые хайлуулһан шандруутай бумба Кремлиин эртэ урдын ханада түнхигдэһэн нүхэн соо хэгдээд, мраморна хабтагайгаар хаагдана. Тэрээн дээрэнь ингэжэ һиилэгдэнхэй.

Иван Алексеевич
Лихачёв

15
18——96
VI

24
19——56
VI

СССР-эй гүрэнэй гимн сууряатана.

(ТАСС).

Һургуулиин байшан заһагданагүй

Редакцида ерэһэн бэшэг

Закаменай аймагай Дабаатын эхин һургуулиин байшан баригдаһаар аяар 16 жэл болоо. Тэрэ гэһэнһээ хойшо заһабарилга хэгдээгүй юм. Тиимэһээ энэ байшан ехээр хуушараа, классуудынь үбэлдөө хүйтэн байдаг болоо, пээшэнгүүдынь мууданхай, сонхонуудайнь раманууд хуушараа. Гадна, энэ һургуулиин классуудтахи элдэб хэрэгсэлнүүд заһагданагүй, самбарнуудынь хэрэглэхын аргагүй болоо, партанууд, стол, стулнууд гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд хуу заһахаар болоо. Эдэ бүгэдэ юундэ заһабарилагданагүйб гэжэ асуудал гарана.

Заһабарилга хэхыень энэ һургуулида гүрэн 10 мянган түхэриг һомолоо. Дабаатын һургуулида «Улаан Далахай» колхозой гэшүүдэй үхибүүд һурадаг юм. Тиимэһээ колхозой хүтэлбэрилэгшэд һургуулиин мүнгөөр заһабарилга хэлсэхэ ёһотой байгаа. Теэд энэ асуудалаар колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Батуевта хандахада ингэжэ харюусана: «Һургуули заһаха гээшэ колхозой хэрэг бэшэ, бидэнэр һайн фермэ, малай байра бариха байнабди». Энэншье зүб, ниитын малда һайн байра хэрэгтэйл гээшэ. Тиигэбэшье, колхознигуудай үхибүүдэй һурахада таатай зохихо байдал байгуулха гээшэмнай баһал шухала асуудал болоно. Эдэнэрнай ерээдүй сагай элдэб мэргэжэлтэд-эрдэмтэд болохо, мүн колхозойнгоошье мэргэжэлтэд, эдэбхитэд болохо ха юм. Нүхэр Батуев ниитынгээ ажахые нэгэ талаһаань хүтэлхэ дуратай, гансахан лэ өөрынгөө харюусалгата хүдэлмэри дүүргээл һаа, хамаагүй гэжэ бододог хүтэлбэрилэгшэ юм. Залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, культурна хүдэлмэри ябуулха тухай огто һаналаа табидаггүй хүн. Энээниинь юун гэршэлнэб гэхэдэ, үбэлһөө хойшо энэ колхоздо нэгэшье кинокартина харуулагданагүй, шалтагааниинь—баригдаһан будкын зосоохинь түмэрлэгдөөгүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдэеэ баһа харалсаха ёһотой байгаа.

С. Цыренов, Дабаатын эхин һургуулиин багша.

Һурагшад колхоздоо туһална

Һая Түнхэнэй аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой правлени болон партийна организаци Кыренэй дунда һургуулида һурагшадаа суглуулжа, мүнөө зундаа амаралтаяа яажа үнгэргэхэ байһан тухайнь хөөрэлдэбэ. Хамта 50 гаран һурагшад сугларaa. Олонхи һурагшад зундаа элдэб хүдэлмэридэ ябалсажа, колхоздоо малай тэжээл бэлэдхэлгэдэнь, малай байрануудые барилгадань туһаламсаха гэжэ шиидэһэн тухайгаа мэдүүлбэ.

Мүнөө зундаа һурагша бүхэн 3—4 центнер набшаһата тэжээл бэлдэжэ тушааха уялга абаа. 8-дахи, 9-дэхи классуудай һурагшад Коля Молоров, Вася Дондоков гэгшэд зунайнгаа амаралтын үедэ барилгын бригадада хүдэлмэрилхэ дуратай байһан тухайгаа мэдүүлээ.

Тиигэжэ мүнөө һургуулиин үхибүүд олоороо колхознигуудтай хамта шугы бургааһан соогуур ажаллажа, набшаһата тэжээл ехээр бэлдэлсэжэ байна. Мүнөө эндэ хамта зуугаад тонно набшаһата тэжээл бэлдэгдээ. Һурагшад Лиза Таряшинова, Донара Дондохонова, Володя Манзаракшеев, Балдан Машкеев гэгшэд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ уялгаа дүүргээ. Тэдэнэр тус бүридөө 4—5 тонно модоной набша мүшэр хухалжа, колхоздоо тушааба.

Мүн һурагшад Володя Доржиев, Самбу Манданов, Дондок Бобоев, Василий Дондоков гэгшэд горючи хадагалха һайн түхеэрэлтэ хэжэ, тэрэнээ тойруулаад хашаалаа.

Мүнөө зундаа үбһэ хуряалгын үедэ эндэ комсомольско - залуушуулай дүрбэн звено эмхидхэгдэжэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ ябуулагдаха юм. Тэдэ звенонуудта барагсаан һурагшад орохо байна.

Үбһэ хуряалгын үедэ эрхим ажалаараа шалгарһан комсомольско - залуушуулай звенонуудта барюулагдаха дамжуулгын Улаан туг бии болгохо гэжэ колхозой правлени болон партийна организаци шиидхэбэ.

И. Манзарханов.

Туршалгын талмайһаа үргэн полидо...

Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой бригадир Георгий Деомидович Пепеляев нютагай эрхэ байдалда тааруулжа, хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ туршалгын хүдэлмэри хэһээр хэдэн жэл болоо. Мүнөө жэлдэ Г. Д. Пепеляев туршалгынгаа талмайһаа колхозой үргэн полидо гараба.

«Хүн болохо багаһаа, хүлэг болохо унагаһаа» гэдэгтэл Георгий Деомидович бага наһанһаа хойшо байгаалиин элдэб хубилалтаар һонирходог, гэрэйнгээ газаа тариһан огородой хэдэхэн культурануудые ургуулхадань аба эжыдээ оролдосотойгоор туһалдаг байгаа.

Он жэл ошохо бүри Георгий Деомидович ухаан бодолтой боложо, Иван Владимирович Мичуринай бэшэһэн номуудтай танилсажа, бүхы үлөөтэй сагаа тэрэниие шудалха хэрэгтэ гаргадаг болоо. «Бидэ байгаалиһаа хайра хүлеэхэгүй, харин байгаалиие гартаа абаха зорилготойбди» гэһэн И. В. Мичуринай үгэнүүд тэрэнэй зүрхые долгилуулдаг, һанаа сэдьхэлыень хүдэлгэдэг һэн.

***

Г. Д. Пепеляев 1950 ондо Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо гэшүүн боложо ороод, тэндээ жэмэстэ ургамалтай сад тариба.

Мүн хажуутаарнь багахан туршалгын полинуудтай байгаа. Тэндээ 1954 оной хабар кукуруза тариһан байха юм. Тиихэдээ манай нютагай эрхэ байдалда дадаагүй шэнэ культурые хайшан гээд тарибал һайн бэ гэжэ хэдэн янзаар туршажа үзэбэ.

Эгээн түрүүн газарай элдүүрилгэдэ анхаралаа табяа. Зарим газарынь ехэ гүнзэгыгөөр, 28 сантиметрээр хахалжа, зарим талмайень ойролдоошье хахалангүй, миил 8 сантиметр гүнзэгыгөөр, морин культитораар элдүүрилжэ тариба. Тэрэнһээ гадна, парые хабар эртэ борнойлонгүй, харин хүндэ каток мухалуулжа, хүрьһыень нягтаруулаа.

Мүн энэ туршалгаяа 1955 ондо дабтаба. Тэрэнь һайн үрэ харуулаа.

Хүдөө ажахын культура бүхэнэй, тэрэ тоодо кукурузын ургасань ямар үрэһөөр тариһанһаа дулдыдахань мэдээжэ. Георгий Деомидович кукурузын хэдэн янзын үрэһэ оложо, тэрэнээ холижо байгаад таряа. Илангаяа «Молдавская—18» гэжэ гибриднэ шара, сагаан сортнуудай үрэһэ холёод тариһаниинь һайн байгаа.

Тиин тарихынгаа урда тээ үрэһээ үдэртөө наранда шаража, һүниндөө хүргэдэг һэн. Удаань шэнгээр эдьхэһэн марганцовка соо 15 час тухай байлгажа дэбтээгээд, наранда гаргажа хатааһанайнгаа һүүлдэ гексахлоранаар угаадаг байба. Тиигээд газарай хүрьһэнэй һайса дулаасаһан хойно, шиигтэйшэг хүрьһэндэ үрэһээ тарихадань һайн үрэ үгэһэн байха юм.

Үндэр баян ургаса абахын түлөө тарилгын хойноһоо һайса харууһалха хэрэгтэй. Энээн тушаа Георгий Деомидович ехэхэн оролдолго гаргаһан, хэдэ хэдэн туршалга хэжэ үзэһэн байна. Тиихэ зуураа кукурузын эшэнүүдэй гарамсаар борнойлходо ургасын үндэһэ гэмтээдэг, тиин зарим эшэнүүдынь хосордог байба гэжэ мэдэбэ. Харин, борнойлхынгоо орондо эшэнүүдэй гараһаар 10 хоноод байхада түрүүшын ряд хоорондын элдүүрилгэ хэһэн юм. Гадна, кукурузын эшэнүүдые хоёр дахин шэнгэрүүлһэн байна.

Иигэжэ туршалгынгаа талмай дээрэ, сад соогоо ажаллажа, нилээд ехэ дүршэлтэй болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ 5 гектар дээрэ тариһан кукурузаһаань дунда зэргээр 600—700 центнер эшэ намаа абтаа һэн. Мүн оройтуулжа, июниин 15-да 0,1 гектарта үдхэнөөр тариһан талмайһаа гектар дээрэ абахада 1500 центнер ногоон эшэ намаа хуряагдаһан байна. Мүн үргэн рядтайгаар таригдаһан 10 гектар элһэн газарһаань тус бүриин 200 центнер ургаса абтаа.

***

1956 он. Хүдөө ажахын культурануудай үндэр баян ургаса абахын түлөө хэгдэхэ агротехникые нютагай эрхэ байдалда тааруулха тушаа нютагуудтахи хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ ехэхэн эрхэ олгогдоһон байха юм.

Ехэ-Кударын колхознигууд хамтынгаа суглаан дээрэ Георгий Деомидович Пепеляевые тарянажалай бригадын бригадираар томилбо.

—Георгий Деомидович, туршалгын участок дээрэ хүдэлжэ, һайн үрэ харуулаа гээшэт. Мүнөө энэмнай бидэниие ханганагүй. Гансахан туршалгын талмайһаа үндэр баян ургаса абаха бэшэ, харин бригада бүхэндэ, колхозоороо тэрэнэй түлөө оролдохо зэргэтэйбди. Бригадыел даажа абаха болоот,—гэжэ колхознигууд тэрээндэ хандаа һэн.

Георгий Деомидович колхознигуудай энэ этигэл найдабарие хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, тэрэниинь бодото ажал дээрэ бэелүүлхын хойноһоо оролдожо эхилбэ. Үрэ жэмэстэ садаа, туршалгынгаа зарим талмайе һамгандаа даалгажа үгөөд, бригадын үргэн полидо гараба.

Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын хабар. Колхоз, МТС, совхоз бүхэн үндэр баян ургаса абахын түлөө эршэмтэйгээр оролдожо эхилбэ. Шэнэ томилогдоһон бригадирай досоо олон ондоо һонирхолтой һанал бодол түрэнэ. Шадаал һаа газарай хүрьһэнэй нойтые алдахагүй гэжэ оролдобо. Дүтын колхозуудай, мүн өөрыншье колхозой нүгөөдэ бригада хабар эртэ пар, намарай пар дээрэ борнойлго хэжэ эхилээ. Тиин шэнэ бригадир борнойлго хэхын орондо 40 сантиметр диаметртэй катогоор бригадын полиин хүрьһые нягтаруулжа оробо. Энэнь тон таарамжатай байба. Юуб гэхэдэ, тэрэ газарта буртаг үбһэн ехэ түргэнөөр ургажа, тарилга хэхэдэ сеялкын дискэнүүдтэ отологдожо, үгы хэгдэһэн байха юм. Хүрьһэ нягтаруулгаяа гансал хабар эртэ хээ бэшэ, мүн тарилгынгаа һүүлээр хээ.

Пар болон хабарай хахалалга бүхыдөө шаблаагүй плугаар, газарай хара хүрьһэнэй гүнзэгытэйгөөр хэгдээ. Тэрэнһээ гадна, 90 гектар шэниисэ, 50 гектар овёс 15 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хахалагдаһан полидо таригдаһан байна.

Георгий Деомидович туршалгынгаа талмай дээрэ хэдэгтэл адли кукурузын үрэһые тарихынгаа урда нара һалхинда байлгажа, бултыень марганцовко эдхэһэн уһан соо байлгаа. Мүн хара таряанай үрэһые үнэһөөр будаһан, бүхы үрэһээ хороор угааһан байха юм. Энэнь үрэһые энэ тэрэ хорхой шабхайһаа хамгаалха удхатай. Хартаабхын, кукурузын, үрэһые бултыень жэжэ томоорнь илгажа тарна.

Тиин эдэ бүхы шэнэ юумэнүүд амарханаар хэгдээгүй. Түрүүшээр МТС-эй зарим мэргэжэлтэд, мүн аймагайшье зарим хүтэлбэрилэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ туһалдаггүй, хэһэн юумыень тоодоггүй байгаа.

—Газарай хүрьһые нягтаруулха бэшэ, харин аргагүй борнойлхо хэрэгтэй гэжэ МТС-эй главна агроном нүхэр Журавлев хэлээ һэн, — гэжэ Георгий Деомидович хөөрэнэ. Теэд манай колхознигууд намда туһалһан байха юм.

Үнэхөөрөөшье МТС-эй болон тэндэхи нютагай зарим хүтэлбэрилэгшэд новатор Пепеляевай үүсхэлдэ дурата дурагүйгөөр хандажа, «тэрээнһээ ямар үрэ гараха һэм, миил үрэһээ хосорооxомнай» гэхысэ хөөрэлдэһэн байна. Хэды тиигэбэшье, Георгий Деомидовичын хэхэ гэһэн юумыень болюулжа шадаагүй.

Мүнөө болоод байхада таряанай, кукурузын гараса нүгөөдэ бригадаһаань булюу һайн байна. Тиин тарилгада гаргашалагдаһан ажалта үдэрнүүдынь нүхэр Пепеляевай бригадада нилээд бага байха юм.

Ингэжэ новатор Пепеляев туршалгынгаа бишыхан талмайһаа колхозой үргэн полидо гаража, 1600 гектар дээрэ шэниисэ, хара таряа, кукуруза, сахарна свёкло, хартаабха, овёс, зелёнко гэхэ мэтын олон культурануудые тариһан байна. Кукуруза июниин 5-да тарижа дүүргэә.

Эдэ бүгэдынгөө хажуугаар полине үтэгжүүлгэдэ анхаралаа тэрэ хандуулдаг. Мүнөө жэл наг шэбхэ ехээр зөөжэ полидоо гаргаа. Тэрэнэй ашаар 45 гектар кукурузын, 6 га сахарна свёклын поли наг шэбхээр үтэгжүүлэгдээ. Тэрээнһээ гадна, кукурузын талмайн 10 гектар дээрэ ургасынь 10 сантиметр болохотой сасуу ряд хоорондуурнь тараагдаха шэбхэ бэлэдхэгдэнхэй. Мүн 50 гектар пар дээрэ наг шэбхэ тараагдаа. Үнэһэ, таһяагай аргал гэхэ мэтын нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүд хартаабха, овощиин полидо хэрэглэгдээ.

Мүнөө жэл тус колхоз минеральна үтэгжүүлгэ ехэхэн талмай дээрэ хэрэглэбэ. Нүхэр Пепеляевай бригадада 13 тонно минеральна үтэгжүүлгэ үгтөө. Тэрээгээрээ шэниисын, кукурузын, сахарна свёклын 200-гаад гектар тарилга үтэгжүүлээ.

Манай эндэхи эрхэ байдалда пар хахалалгын ехэ удхашанартай байһаниинь мэдээжэ. Теэд нүгөө талаараа бүхэли жэлэй туршада пар гэжэ хахалагдаһан газарнай миил хэбтэнэ гээшэ. Энэмнай ажахын тоосооной талаар абаад үзэхэдэ ехэхэн гарзатай байна. Тиимэһээ нүхэр Пепеляев эртын пар хахалалгын хажуугаар, 106 гектар оройн пар хахалаад, тэрэнэйнгээ 56 гектар дээрэнь июль һарада горохтой холиһон овёс тариха юм.

—Газарай хүрьһэн тарилга хэгдэһэнһээ муудана бэшэ, харин буруугаар газараа элдүүрилһэнһээмнай болоно бшуу. Мүнөө үедэ мүрысөө хэхэдээ хэмнай газар ехээр хахалнаб гэжэ оролдохогүй, харин хайшан гээ һаа ажалай хүсэ багаар гаргашалжа, газарай хүрьһые оло дахин урбуулангүй, гектар бүхэнһөө ехэ продукци абахаб гэжэ тэмсэхэ болонобди, —гэжэ Георгий Деомидович тон зүбөөр хөөрэдэг. Энэ һанаа бодол баримталжа, колхозой новатор нүхэр Пепеляев ажалай шэнэ амжалта туйлахань дамжаггүй.

Б. ГЫЛЫКОВ, манай тусхай корреспондент.

Албаниин арадай гэгээрэлэй амжалта

ТИРАНА, июнийн 24. (ТАСС). Албаниин hургуулинуудта удаадахи классата оролгын ба дүүргэлтын шалгалтанууд болоо. Хэдэн арбаад мянган hурагшад удаадахи классуудта ороhон гү, али болбосоролой аттестадуудые абаhан байна.

Албанида арадай гэгээрэлэй хэрэг миин дайнай хойто тээхи үедэ бүгэдэ арадай хэрэг болонхой. hуралсалай үнгэрhэн жэлдэ эхин hургуулинуудта гурба дахин олон, тиихэдэ хүсэд бэшэ дунда ба дунда hургуулинуудта 1938 онойхидо орходоо гуша дахин олон үхибүүд hуралсаhан байна. Арадай засаг хоёр мянга шахуу шэнэ hургуулинуудые нээгээ.

Орон доторнь 14 техникум байгуулагдаа. Тэдэниие дүүргэгшэд мүнөө арадай ажахын элдэб hалбаринуудта хүдэлмэрилнэ. Албанска залуушуул хүдөө ажахын, медицинскэ, багшанарай, экономическа, юридическэ болон политехническэ институдуудта hурана. hаяын үдэрнүүдтэ дээдэ эрдэмтэй хэдэн зуун шэнэ мэргэжэлтэд промышленна предприятинуудта, хүдөө ажахын кооперативуудта, машинно-тракторна станцинуудта ерэхэнь.

Орон дотор заочно hуралсал үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүнөө үедэ 19 мянган хүн үйлэдбэриhөө таhарангүйгөөр эрдэмээ дээшэлүүлнэ.

Венгриин хүдөө нютагуудта эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүгжэлтэ

БУДАПЕШТ, июнийн 24. (ТАСС). Венгридэ эд хэрэглэгшэдэй кооперативууд эгээн түрүүн 1945 ондо байгуулагдаhан юм. Мүнөө үедэ 1 миллион 400 мянга гаран хүнүүд эд хэрэглэгшэдэй коопераиин пайщигууд болонхой. Тус коопераиин мэдэлдэ эд бараанай ба эдеэ хоолой зүйлэй 15 мянга гаран универсальна магазинууд, кафе гэхэ мэтэ бии. Мүнөө үедэ Венгриин хүдөө нютагта 500 хүн бүридэнь эд хэрэглэгшэдэй нэгэ кооператив бии. Үйлэдбэриин кооперативууд болон үмсын ажалтай таряашад эд хэрэглэгшэдэй кооперацяар дамжуулан хангагдана; тиихэдэ олон ушарта зээли, хүдөө ажахын зэбсэг, үрэhэ, үтэгжүүлгэнүүдые абана. Жэшээлхэдэ, ганса үнгэрэгшэ жэлдэ эд хэрэглэгшэдэй кооперативууд 27 мянга гаран тонно искусственна үтэгжүүлгэ, олон плуг, таряа хадаха машина, косилка, молотилка, борной болон бусад зэмсэгүүдые худалдаа. 1955 ондо эд хэрэглэгшэдэй коопераци 1949 онойхиhоо 7 дахин үлүүгээр эд бараа худалдаhан байна.

Болгарида нефтиин промышленность хүгжэнэ

СОФИ, июнийн 24. (ТАСС). Болгарска промышленностиин эгээн шэнэ hалбаринь нефтяной промышленность болоно. Арадай засагай жэлнүүдтэ орон дотор геологическа бэдэрэлгэ хэгдэжэ, малтамалай олон зүйлнүүд, тэрэ тоодо нефть олдоо. Шухала түхеэрэлгэ болон материалнуудые үгэhэн Советскэ Союз Болгариин нефтиин промышленностиие эмхидхэлгэдэ ехээр туhална. Советскэ геологууд болон геофизигүүдэй туhаламжаар Добруджада нефтиин ехэ удхашанартай баялигууд олдоо. 1951 ондо болгарска түрүүшын нефть абтаhан байгаа. Тэрэниие малтан абалга жэлhээ жэлдэ ехэ боложо, 1955 ондо 150 мянган тонно болоо гэжэ «Труд» газетэ мэдээсэнэ.

Хүндэ машина бүтээлгын завод байгуулхадань Индидэ Советскэ Союз туhалхань

ДЕЛИ, июнийн 22. (ТАСС). «Стейтсмен» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, Советскэ Союз хүндэ машина бүтээлгын завод байгуулгада хабаадалсаха байна. Энэ жэлэй июль соо советскэ хэдэн мэргэжэлтэд Индидэ ерэжэ, орон соогуур ябаhанайнгаа hүүлээр индийскэ правительствода элидхэл хэхэ байна.

Энэ туhаламжа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян болон Индиин Худалдаа наймаанай Министр Кришнамачари гэгшэдэй хоорондо болоhон хэлсээнүүдэй дүн мүн гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

Египедэй зоной hанамжые асууhанай даб дээрэхи дүнгүүд

КАИР, июнийн 24. (ТАСС). Үсэгэлдэр Египедтэ болоhон арад зоной hанамжые асууhанай дүнгүүд тухай мэдээнүүд арад ниитын hанамжа асууха Центральна комиссида окружной комиссинуудhаа орожо үргэлжэлhөөр. Мүнөө үедэ hунгуулиин 9 мянган участогуудые нэгэдүүлhэн 184 окружной комиссинуудай 102-hоонь мэдээнүүд абтанхай. Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёhоор, Египедэй Республикын конституциие hайшаахын түлөө 2.842.479 хүн 102 округуудта голосовалаа, Гамаль Абдель Насерые республикын президент болгон hунгахын түлөө 2.841.238 хүн голосовалаа. Тодорхойлогдоhон мэдээнүүдэй ёhоор, бүхы 184 hунгуулиин округуудта 5.720.675 hунгагшад списогүүдтэ регистрацида ороо.

Арад зоной hанамжа асууhанай эсэсэй дүнгүүд июнийн 25-да толилогдохо гэжэ хүлеэгдэнэ.

Камбоджодо КНР-эй экономическа туhаламжа үзүүлгэ тухай хэлсээн

ПЕКИН, июнийн 23. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Хитадай Арадай Республикын болон Камбоджын правительствонуудай түлөөлэгшэнэрэй хоорондо Пекиндэ болоhон хэлсээнүүд дүүрэжэ, тэрэнэй эсэстэ Камбоджодо КНР-эй экономическа туhаламжа үзүүлхэ тухай хэлсээндэ гар табигдаа.

Энэ хэлсээнэй ёhоор 1956—1957 онуудта Хитад Камбоджодо 800 миллион риалай промышленна түхеэрэлгэ, барилгын материалнууд болон бусад товарнуудые үгэхэ байна. Камбоджын правительство оронойнгоо экономикые хүгжөөхэ ба арадай байдалые hайжаруулха гэжэ хүсэжэ байгаа хадаа элдэб проектнүүдые, тэрэ тоодо хэдэ хэдэн промышленна предприятинууд, ирригационно барилганууды, hуралсалай газарнуудые, больницануудые, спортивна центрнүүдые, хүүргэнүүдые барилгада, тэрэшэлэн ороной хүдөөгэй районуудые электрификацилгада тэдэ товарнуудые хэрэглэхэ байна.

КНР-эй правительство хэлсээнэй ёhоор өөрынгөө мэргэжэлтэдые Камбоджодо эльгээжэ, тэдэнь түсэблэлгэдэ болон барилгадань, мүн тэрэшэлэн Камбоджын национальна кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ туhалха байна.

Камбоджодо Хитадай зүгhөө туhалха ябадал хадаа ямаршье условигүйгөөр бэелүүлэгдэхэ юм. Камбоджын правительство Камбоджодо Хитадай эльгээhэн товарнуудые өөрынгөө дураар хэрэглэжэ шадаха байна гэжэ экономическа туhаламжа тухай хэлсээе дүүргэхэ тухай протокол хараална.

Хэлсээнүүд эбтэ байдалай, халуун зүрхэнэй болон бэе бэеэ ойлголсолгын оршон байдалда болоо.

Индиин үйлэдбэриин промышленность

ДЕЛИ, июнийн 24. (ТАСС). Индидэ мүнөө жэл хоёрдохи табанжэлэй түсэб бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Национальна промышленность хүгжөөхэ хэрэгтэ гол анхарал табигдаhан хоёрдохи табанжэлэй түсэб соо тэрэшэлэн гар үйлэдбэриие нилээд ехээр хүгжөөхэ гэжэ хараалагдана. Портфельгүй министр Пант hаяхан штадуудай министрнүүдэй болон гар, ремесленнэ үйлэдбэриин бүхэиндийскэ управлениин түлөөлэгшэнэрэй конференци дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, гар үйлэдбэриин болон ремесленнэ промышленностиин хэрэгсэлнүүдтэ нэгэдэхи табанжэлэй түсэб соо 380 миллион рупий hомологдоhоной оронд хоёрдохи табанжэлэй түсэб соо хоёр миллиард рупий hомологдоно гэжэ мэдүүлээ.

Правительство иимэ мүнгэн зөөри hомолходоо гар үйлэдбэриин промышленностиие хүгжөөлгэ хадаа гансал хэрэглэлэй эд бараа ехэ болгохо бэшэ, харин арад зоной ажал хүдэлмэри ехэтэй болохо, тиимэ болохолоороо, тэдэнэй ажабайдал hайжаруулгада туhалха гэhэн зорилгоhоо үндэhэлнэ гэжэ хэрэглэлэй зүйлнүүдэй промышленностиин министр Канунго радиогоор хэлэhэн үгэ соогоо заагаа.

Хүдөө нютагуудта гар үйлэдбэриин промышленностиие хүгжөөлгэ үшөө 1954 ондо бэелүүлжэ эхилhэн тусхай программаар эрхилэгдэнэ. Үнгэрhэн хоёр жэл соо хүдөөгэй гушан табан районууд (тиимэ район бүхэндэнь 20 мянган хүн зонтой 30—40 деревнинүүд ородог) энэ программые абаhан байна гэжэ индийскэ информационно бюро мэдээсэнэ. 1956—1957 онуудай финансова жэлдэ энэ программые ороной үшөө 15 районуудта бэелүүлэгдэжэ эхилхэ ёhотой.

Индийскэ информационно бюрогой дамжуулга соо саашадаа хэлэгдэhэнэй ёhоор, энэ программые бэелүүлгэдэ мүнөө жэлдэ правительство 1.364 мянган рупиин зээли болон 668 мянган рупиин урьhаламжа үгэхэ байна. Бүд нэхэдэг станогуудые, тоhоной үйлэдбэриин прессүүдые, хүдөө ажахын багажа зэбсэг болон бусад түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ мастерскойнуудые байгуулга хадаа программаар хараалагдаhан хэмжээ-ябуулганууд дотор ороно. Модошо дархашуул, түмэршэ дархашуул болон бусад мэргэжэлэй хүдэлмэришэд тус мастерскойнууд дотор өөhэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхэ байна.

Хойто Родезидо горнягууд-негрнүүдэй забастовко болоо

НЬЮ-ЙОРК, июнийн 23. (ТАСС). Лусагhаа (Хойто Родези) «Юнайтед пресс» агентствын корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор, үсэгэлдэр тэндэ 25 мянган хүдэлмэришэд—горнягууд-негрнүүдэй профсоюзай гэшүүдэй забастовко болоо. Профсоюзна эрхэнүүдыень захиргаанай газарай хаhахаяа hэдэхэдэнь 9 мянган горнягуудай забастовко хэhэн ябадалые hайшаан дэмжэhэнэй тэмдэг болгон тэдэнэр гурбан үдэрэй забастовко соносхоhон байха юм.

Баруун Германида американска сэрэгэй алба хэгшэд элдэбээр аашална

БЕРЛИН, июнийн 23. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, Бавария гэжэ нютагай премьер-министр Гегнер гэгшэ Баруун Германида американска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй алба хэгшэдэй элдэбээр аашалhаниие буруушаан, американска сэрэгэй засагуудта мэдүүлгэ хэhэн байна. Мюнхендэ бүлэг залуушуулда буу зэбсэгтэй американска солдадай июнийн 18-да добтолhон ябадал ехээр дура гуталга үүсхээ гэжэ тус агентство мэдээсэнэ. Солдадай хаяhан гранатын тэhэрхэдэ 17 хүн шархатажа, тэдэнэй зариманиинь хүндөөр шархатаа.

Байгал дээрэ үглөөгүүр. **Б. Мунгоновой** фото-этюд.

hайнаар hуралсана

Ленинградай Островскиин нэрэмжэтэ театральна институдай дэргэдэхи бурят-монголой студиин hурагшад шалгалтынгаа зүжэг табихань гэhэн соносхол гараhан байгаа... Институдай харалгын зал соо хүн зон олоор сугларжа, уряалаар ерэhэн айлшад түрүүшын hандалинуудта hууряа эзэлбэ. Эндэ Ленинградай дээдэ hургуулинуудта hуралсадаг бурят студентнэр, городой суута артистнар, институдай профессорнүүд, багшанар бии.

...Гэрэл унтаржа, зал соо бүртэгэр харанхы болобо. Уданшьегүй хүшэгэ нээгдэжэ, А. П. Чеховэй пьесээр табигдаhан «Ваня абага» гэжэ зүжэг эхилбэ. Энээниие бурят-монголой театральна студиин студентнэр түрэлхи хэлэн дээрэ hуралсалайнгаа шалгалта болгон табиhан байха юм. Зүжэг харагшад—айлшадшье, мүн шалгалтын комиссиин гэшүүдшье тус зүжэгые айхабтар анхаралтайгаар харана.

— Үнэхөөрөө hайнаар наадана. Гурбадахи курсада hуралсажа байгаад, иимэ шадамар бэрхээр, маягтайгаар наадаhаниинь угаа hайшаалтай байна. Би ехэ hонирхон харабаб. — гэжэ театральна институдай режиссерын кафедрые даагша профессор Макарьев тэмдэглэбэ. Тэрэнэй сэгнэлтые харагшад бултадаа нэгэн дуугаар hайшааба.

«Ваня абага» гэжэ зүжэгэй гол рольнуудые наадаhан студентнэр Пурбуев, Будажапов, Булыгина, Шагдарова, Жалсараев, Базарова, Цыреннимаев гэгшэд артистическэ hайн бэлигтэй байhанаа харуулба. Энэ амжалта Бурят-Монголой студиие даагша, доцент Т. Г. Сойниковагай шадамар ажал, оролдолгоhоо дулдыдаа гэжэ комисси тэмдэглэнэ. Мүн тэрэшэлэн hурагшадшье өөhэдынгөө зүгhөө шалгалтынгаа зүжэг табихадаа харюусалгатайгаар хандажа, хэды жэлэй туршада hуралсажа, олоhон эрдэм мэргэжэлээ ажал хэрэг дээрээ hайнаар харуулhан байна.

hаяхан Бурят-Монголой студиин 2-дохи бүлэг студентнэр Н. В. Гоголиин «Ревизор» гэжэ пьесэhээ хэды үйлэнүүдые табижа, шалгалта үгөө. Тэдэнэр мүн лэ барандаа hайн сэгнэлтэ абаhан байха юм. Зүжэгэй гол герой Хлестаковой ролиие наадагша студент Бадма Нечкин илангаяа hайнаар наадаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Иигээд hаяар тус студиин студентнэр зунайнгаа амаралтада гарахань.

Ш. Чимитдоржиев.

Филармониин артистнарай концерт

Бурят-Монголой Гүрэнэй филармониин артистнар Зэдын аймаг гастрольдо ерэбэ. hаяхан тэдэнэр Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой клубта концерт харуулаа. Сугларагшад артист Арсен Кузьминай дуулаhан бурят ба ород дуунуудые ехэ hонирхон шагнаа. Мүн артист Бибиков олон янзын фокусуудые шадамар бэрхээр харуулhан байна.

Колхознигууд hайн концерт харуулhанайнь түлөө артистнуудта баясхалан хүргөөд, хододоо ерэжэ байхыень уриба.

Д. Санданов.

Сүүд

В. Д. Семенников (1937 ондо түрэhэн) hогтуугаар элдэб муухай ааша гаргаhанай, хүнүүдые сохиhоной түлөө урдань сүүдлэгдэhэн байгаа.

Теэд 1956 оной январиин 10-да тэрэ архи уужа hогтоод, М. гэжэ бишыхан басагые сохиhон ба hүхөөр сабшажа алахаб гэжэ айлгаад, хүсөөрөө эдлэhэн байна.

Верховно сүүд Семенниковой хэрэгые хаража үзөөд, хулиган ааша гаргаhанайнь, наhа гүйсөөгүй басага хүсөөрөө эдлэhэнэйнь түлөө 15 жэлээр, залан заhаруулха ажалда ябуулха гэжэ шиидхэбэ.

ТҮРҮҮ hУРГУУЛИИН ДҮЙ ДҮРШЭЛhӨӨ

Манай республикын зарим hургуулинуудай коллективүүд өөhэдынгөө ахалагша классуудай hурагшадай промышленна предприятинуудта, МТС-үүдтэ, колхозуудта гаража ажаллаха болоходонь, хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй, ажалай олон янзын мэргэжэлтэй тэдэниие танилсуулха гэжэ сэхэхэн оролдолго гаргадаг болонхой.

Энэ талаар Улан-Удэ городой 65-дахи hургуулиин коллектив (директорынь нүхэр А. М. Ковалевская) горьтойхон амжалта туйлаа. Тус hургуулида түмэрзамайхидай үхибүүд hурана. Тиимэhээ энэ hургуулиин коллектив өөрынгөө хүдэлмэриие промышленна предприятинуудтай нягта холбоотойгоор үнинhөө хойшо ябуулдаг юм. Тиихэтээ хамта үйлэдбэриин бодото дүй дүршэл бүхы hурагшанартаа олгохын тула тус hургуули ехэ оролдолго гаргадаг байна.

hурагшадайнгаа hайнаар hурадаг болохын тулада, тэдэнэрые жэшээтэ жаяг заршамтай болгохын тулада hургуулиин багшанар класchаа гадуурхи хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулhан байна. Техническэ хэдэ хэдэн кружогуудые эмхидхэжэ, тэдээндэ hурагшадаа эдэбхитэйгээр хабаадуулан, техникэ болон үйлэдбэритэй танилсуулдаг юм. hургуулиингаа дэргэдэхи талмай дээрэ, мүн hуралсалай мастерскойдо, предприятинуудта тэдэнэрые үйлэдбэритэй бодотоор танилсуулдаг болоо.

Энэ hургуулиин дэргэдэхи техническэ кружогые үнинhөө хойшо хүтэлбэрилдэг физикын багша Виктор Валентинович Ангилейко гэгшэ энэ талаар илангаяа эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ. Тэрэ урдань инженер байhан туладаа үйлэдбэри hайнаар мэдэдэг, тэрээндэ ехэ хэшээлтэйгээр хандадаг юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг физико-техническэ кружок өөрынгөө ажал-ябуулгые жэл бүри улам hайжаруулжа, туйлаhан баян дүй дүршэлөө hурагшадтаа дамжуулан үгэдэг байна.

Тус hургуулиие нёдондо жэлдэ дүүргэhэн Людмила Филиппова мүнөө ПВЗ-дэ эрхим станочнигоор ажаллана. Тэрэ хадаа долоодохи класchаа эхилжэ нүхэр Ангилейкын хүтэлбэри доро техническэ кружогто эдэбхитэйгээр hуража, энэ мэргэжэлые шудалhан байна. Мүнөө фрезернэ станогой техникые шудалаад, кадрова хүдэлмэрилэгшэдhөө заахaншье дутуугүйгөөр тэрэ ажаллана.

Тус hургуулиие дүүргэhэн олохон хүбүүд, басагад оронойнгоо техническэ вузуудта hуража байхадаа, техническэ мэргэжэлдэ бага наhанhаа hургаhанайнь түлөө халуун баясхалан хүргэhэн бэшэгүүдые багшанартаа эльгээнэ. hуралсалай энэ жэлдэ тус hургуулиие дүүргэhэн Виктор Ушаков, Валентин Лабзо болон бусад hаяар заводто хүдэлмэрилжэ эхилхэнь.

hургуулида hуража байхадаа үйлэдбэриин али нэгэн мэргэжэл шудалха хэрэгтэнь hургуулиин багшанарhаа гадна, түрэлхид, мүн олониитэ нилээд ехэ туhаламжа hурагшадта үзүүлнэ. Тус hургуулиин 8-дахи классай 191 hурагшад hуралсалайнгаа программаhаа гадуур hуража, өөhэдынгөө дурладаг техническэ мэргэжэл шудална.

Тиихэдэ hуралсалай үнгэрэгшэ жэлэй хоёрдохи хахадhаа эхилэн эндэхи hурагшад кружогуудhаа гадуур, hургуули соогоо тусгаар эмхидхэгдэhэн курсануудта ябажа, үйлэдбэриин техникые ба дүй дүршэлые шудалааhэн. Тиихэдэ тэдэнэрэй юрэнхы эрдэм зааханшье доошолоогүй, харин нилээд дээшэлhэн байгаа.

65-дахи hургуулиие шефтээ абаhан паровозно депогой туhаламжатайгаар hуралсалай-материальна база түхеэрэгдэнхэй. Автомобильна кабинет, слесарна ба токарна мастерскойнууд элдэб олон түхеэрэлгэтэйгээр нээгдэhэн байна. Иимэhээ 9-дэхи классуудта машиноведени, тиихэдэ 5 ба 6-дахи классуудта практическа ажал hайнаар зааха арга олдоо. Энэ hургуулиин дэргэдэ байгуулагдаhан лабораторна түхеэрэлгэ городской выставкэ дээрэ үргэнөөр харуулагдажа, ажалшадые ехээр hонирхуулhан байна.

Энэ hургуулиин hуралсалай мастерскойн база дээрэ «Уран гарай», авиамодельнэ, оёдолой ба уралан нэхэлгын цехүүдтэй «Пионерскэ фабрика» энэ жэлдэ хүдэлмэрилөө. Энэнь городской выставкэ дээрэ эрхим сэгнэлтэ абаhан байна.

hурагшадай ямар мэргэжэл шудалха хүсэлэнтэй байhаниие элирүүлхэ зорилготойгоор тэдэнтэй хөөрэлдэхэhөө гадна, тэдэнэрэй түрэлхитэдтэй, мүн ямар мастерскойнуудые байгуулжа шадаха арга боломжо тухайгаа паровозно ба вагонно депогой коллективүүдтэй зүбшэhэн байха юм. Али нэгэн шалтагаанhаа паровознигуудай гү, али вагоннигуудай мэргэжэл шудалха аргагүй hурагшадта ондоо дуратай мэргэжэлынь шудалха арга олгогдоо hэн. Мичуринай үрэ жэмэсэй станциин зүбшөөлэлтэйгөөр тус hургуулиин зарим үхибүүд сад таригшадай ба овощеводуудай мэргэжэл шудалhан байна.

Хэн ямар мэргэжэл шудалха дуратайб гэжэ асуухада зарим hурагшад багшанар, лётчигууд, инженернүүд гэхэ мэтэ олон мэргэжэлдэ hурахые хүсэжэ байhанаа мэдүүлээ hэн. Тиигээд энэ асуудалые тон анхаралтайгаар зүбшэhэн hурагшадай ба түрэлхидэй хамтын суглаан hайн мэргэжэлтэй лётчик, врач, инженер, багша, агроном болохо гээ hаа, нэн түрүүн станогууд дээрэ ажаллажа, слесариин, токариин мэргэжэл шудалха ёhотойбди гэжэ зүб тобшолол хэhэн байна.

Тиин, мүнөө 8-дахи классуудай 191 hурагшын 135 хүниинь станочнигуудай, 25 хүн—слесарьнүүдэй, 31 хүн овощь ургуулагшадай мэргэжэлые шудалжа байна. Энэ хадаа техническэ кружогой нүлөөгэй аша үрэнь мүн. Токарна ба слесарна мэргэжэлдэ hурагшадаа hургаха хэрэгтэнь Улан-Удын Железнодорожно техникум энэ hургуулида ехэ туhаламда үзүүлээ. Тиихэдэ Мичуринай нэрэмжэтэ станциин коллективэй мүн лэ горьтойхон туhаламжа үзүүлhыень тэмдэглэхэ шухала.

Эдэ бүхы зохистой ушар байдал hурагшадай али нэгэн техническэ мэргэжэл шудалха хэрэгтэнь нилээд ехээр нүлөөлhэн байна.

Теэд энэ hуралсал хайшан гэжэ эмхидхэгдээб? Нэгэдэхеэр, машина шудалхаар хараалагдаhан хоёр урок hуралсалай түсэбhөө орхигдоhон байгаа. Юуб гэбэл, энэ хадаа hуралсалай программада сэхэ ороhон байна. Тиимэhээ үлэгшэ 31 часые 5 үдэрэй гэхэ гү, али 4 үдэр соо 6—6 урок, 1 үдэртэ 7 урок болгон хубааhан байна. Гадна, недели бүхэндэ нэгэ үдэр (3—4 час практикада, 2—3 час теоретическэ занятида) зорюулагдадаг байhан юм.

Тиихэдэ дуунай, струнна, духовой ба физкультурна кружогуудhаа ондоо гэхэ гү, али урдань hураhан кружогуудтаа дахяад ябажа, дэмы сагаа бү гээгты гэжэ 8-дахи классата hурагшадта дурадхаhан байна.

hурагшадаа 16—17 хүнүүдээр таhалаад, hуралсалай ба үйлэдбэриин практикада багшанарай хүтэлбэри доро цех ба мастерскойнуудта абаашажа hургадаг байна. Юуб гэхэдэ, нэгэн доро бүхы hурагшадаа абаашахада, станогууд хүртэхэгүй байгаа. Тиихэдэ үрэ жэмэстэ станцида ошожо hурадаг үхибүүдээ эмхитэйгээр нэгэ багшын хүтэлбэри доро машинаар эльгээдэг зантай байгаа.

hурагшадайнгаа станогуудай дэргэдэ ажалда hуража байхадань аюулгүй байдалай ёhо гуримые наринаар сахидаг байна. Тиимэhээ али нэгэн аюул болоhон баримта үзэгдөөгүй. hурагшад түрэлхидэйнгөө халуун дэмжэлгэтэйгээр, тон ехэ дуратайгаар үйлэдбэриин али нэгэн мэргэжэл шудална.

Тэрээнhээ гадна, hурагшад, мастернууд ба багшанарай харюусалгые дээшэлүүлхэ зорилготойгоор hурагша бүхэндэ бүридхэлэй карточка үгтэнхэй. Тэрээн дээрэнь тэдэнэй хэhэн хүдэлмэриин хэмжээн, шанар тухай тэмдэглэдэг.

Улан-Удэ городой 65-дахи hургуулиин коллективэй энэ баян дүй дүршэлые республикын бүхы hургуулинуудта үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ёhотойбди. Энээндэ педагогическа коллективүүд, олониитын организацинууд, түрүүшын ээлжээндэ hургуулинуудай комсомольско ба пионерскэ организацинууд, мүн үхибүүдэй түрэлхид эдэбхитэйгээр хабаадалсаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Г. МИРОНОВА, КПСС-эй Обкомой hургуулиин секторые даагша.

Улан-Удын 65-дахи дунда hургуули. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй Габьяата багша Надежда Михайловна Ангилейко химиин урок үнгэргэжэ байна.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27 37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32 67, бухгалтерия 37 32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00799. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3312.